

gen. De remonte-officieren verstaan zich in het laatste opzicht, onderling.

De weide-tijd duurt vier weken; alsdan hebben er geen oefeningen plaats; de paarden worden dan ook niet beslagen, om hunne hoeyen te verbeteren; de manschappen werken in dien tijd, of oefenen het een of ander ambacht uit.

INRICHTINGEN VOOR HET KRIJGSKUNDIG ONDERWIJS.

De strekking welke keizer NICOLAAS aan het algemeen bestuur van zijn rijk gegeven heeft, duidt meer en meer het doel aan, dat hij bereiken wil, en straalt algemeen door in de steeds toenemende inrichtingen voor het onderwijs. De krijgskundige kweekscholen, daargesteld om militaire talenten onder de officieren der Russische legers te verspreiden, oefenen reeds sedert eenigen tijd eenen weldadigen en verlichtenden invloed uit, ook bij de linietroepen, die vroeger in dat opzicht minder bedeed waren. De gedurige reizen des keizers, zelfs in de verst afgelegene gewesten zijns rijks, de daaruit voortvloeiende troepen-vereeningen en zijn scherpe blik, waaraan de geringste bijzonderheden niet kunnen ontsnappen, hebben hem de wonden doen ontdekken, waaraan het Russische krijgsligchaam nog lijdende was. Deze, te verouderd om zoo dadelijk onder de genezende hand te verdwijnen, komen echter allengskens in eenen beteren toestand, en worden zodoende buiten staat om de jongere leden te besmetten. De voornaamste dezer kwalen vloeiden voort uit gebrek aan zedelijke opvoeding, en werden, in zekeren zin, door oogluiking en door de lage bezoldiging der hoofd- en mindere officieren, van wege de regering zelve, begunstigd. De strekking aan de militaire opvoeding gegeven, zal het eene, — de verhooging der traktementen het andere verhelpen.

De gezamenlijke militaire opvoedings- en krijgskundige opwekkings-gestichten, welker aantal grooter is dan in eenigen anderen Europeschen staat, staan onder het oppertoezicht van den grootvorst MICHAEL. De gebouwen zijn, even als al de gouvernements-etablissemten, grootsch en indrukwekkend. — Het zijn, in den volsten zin des woords, paleizen, die men de beschaving en verlichting tot woonplaats aangewezen, en waarin men het noodzakelijke en nuttige, met het aangename en uiterlijk fraaije vereenigd heeft. De kweekelingen zijn daarin gekazerneerd. Het opzicht en het bestuur, als ook de krijgstucht, is zeer streng, en geheel militair, zelfs voor de jongste kweekelingen. De verpleging, het handhaven der orde en de zorg voor de gezondheid, staan daarmede in een naauw verband, en zijn op eenen wenschenswaardigen voet geregeld. Wat den graad van wetenschappelijke kennis betreft, welke de kweekelingen moeten bereiken, — deze is welligt niet zoo hoog opgevoerd, als in de militaire opvoedings-gestichten der andere staten. Er wordt ook even streng

gewaakt, dat het onderwijs geene strekking bekomme, waardoor de jonge lieden zich boven hunnen stand, jaren en ondervinding, zouden verheven wanen, als dat er naauwkeurig wordt toegezien, dat zij met de noodzakelijke krijgskennis toegerust, in het leger treden. De positieve wetenschappen worden er vrij volledig onderwezen; het bespiegelende onderwijs is daarentegen zeer beperkt. Het algemeene doel, dat daarbij steeds voor oogen gehouden wordt, is, om praktische en voor de dienst bruikbare soldaten, en geenszins geleerden en boeken-pedanten te vormen. De officieren der Westersche mogendheden zouden, bij deze inrichtingen — wat de theorie betreft — vele leemten ontdekken, doch daarentegen zouden zij moeten toegeven, dat Rusland, in de praktische opkweeking, de andere staten ver vooruit is.

De zedelijke opvoeding, de aankweeking der beginselen van soldaten-eer en soldaten-trouw, wordt met bijzondere zorg behartigd. Daarvan overtuigen de leden der keizerlijke familie zich dagelijks. De grootvorst MICHAEL kent al de kweekelingen der kadetten-scholen in en om St. Petersburg, bij naam, en het getal is aanzienlijk, daar zij gezamenlijk een korps van meer dan 5000 jonkers bedraagt. Ook hunne geaardheid is hem bekend, daar hij 's wekelijks een 50tal kadetten bij zich ter tafel noodigt, en zich dan uitsluitend met hen bezig houdt. De keizer bezoekt eveneens wekelijks een der scholen, niet als automaat, maar als de vader en de vriend zijner kinderen; ook dan onderhoudt hij zich, even als de grootvorst, met hen; spreekt hen toe, onderzoekt hunne vorderingen, zoowel theoretisch als praktisch, kommandeert zelf de manoeuvres, deelt belooningen en aanmoedigingen uit, en deelt dikwerf in hunne spelen. Zij die braaf oppassen, mogen hem genaken, hem aan de kleederen trekken, bij zijne reuzengestalte opklimmen, hem om gunsten vragen, over hunne ouders en belangen spreken; — zij die zich aan overtredingen hebben schuldig gemaakt, zijn van deze gunsten uitgesloten. Ook de keizerin en de grootvorstinnen bezoeken dikwerf deze kweekscholen, en doen er zich beminnen door hare liefvalligheid.

De meeste kadets worden op kosten van den staat opgevoed; zoodra zij hunne leerjaren geëindigd hebben, en tot officier bevorderd worden, dan ontvangen zij van de schatkist eene complete uitrusting. Geen dezer jonge lieden vertrekt naar het leger, zonder voor de laatste maal den keizer en den grootvorst MICHAEL en den grootvorst-troonsopvolger voorgesteld te zijn. De laatste toespraak huns keizers, werkt doorgaans op hunne verdere loopbaan, en verzekert den indruk, dien de staatkunde der regering bij hare legers steeds levendig wil houden. Hoe eene zoodanige staatkunde werkt, en welke wortels zij doet schieten, zal men gemakkelijk kunnen nagaan, wanneer men hierbij het karakter der Russen in rekening brengt.

Meermalen hebben wij reeds doen opmerken, dat belooning en

aanmoediging van verdiensten, een der grootste hefboomen uitmaken tot de ontwikkeling van Rusland. Doet zich eene verdienste op de eene of andere wijze kennen, dan is de hand der regering nabij, om haar op een voetstuk te stellen, en daarmede is eene nieuwe drijfveer ter ontluiking van anderen in werking gebragt. Van daar dat Rusland zoo vele groote staatsmannen, zoo vele verdienstelijke generaals telt. Ook dit stelsel zit reeds bij het krijgskundig onderwijs voor, en de jongeling, die zich veel be loovend doet kennen, behoeft niet te vreezen van vergeten daa rheen te kruipen. Tot aansporing van dat alles, wendt de rege ring, behalve het bovenvermelde, ook nog een ander krachtig werkend middel aan, dat hierin bestaat: Wanneer een der kwee kelingen, in het vervolg van tijd, zich als hoog verdienstelijk doet kennen, dan wordt zijne beelddenis, met de omschrijving zijner verdiensten, in de gallerijen der school, waaruit hij is voortge komen, opgehangen.

De Russen zijn over het algemeen trotsch op hunne inrigtingen voor het militaire onderwijs; dewijl zij deze beschouwen als eene bron van verlichting en beschaving, welke zich allengskens over het geheele Russische gebied verspreidt, en die den toenemenden invloed van Rusland op het statenstelsel der geheele wereld moet bevestigen. Niet zelden gebeurt het, dat men rijke inboorlingen hun geheel vermogen ziet vermaken aan de bevordering van het krijgskundig onderwijs. Zoo nam, weinige jaren geleden, de kolonel BACHTIN (thans generaal) eene testamentaire dispositie, waar bij, na zijnen dood, een kapitaal van 1,500,000 roebels zoude besteed worden tot oprigting eener militaire kweekschool. Kort daarna volgde de generaal-majoor TSCHERKOW dit voorbeeld, door aan den staat een kapitaal van 1,500,000 roebels aan contanten en 1000 boeren te schenken, voor het daarstellen eener kadet ten-inrigting in de stad Woronesch. Geringere legaten komen nog menigvuldiger voor, en zijn even zoovele bewijzen, dat de Russen hunne toekomst begrepen hebben.

De inrigtingen voor het militaire onderwijs, en de taktische opkweeking, welke thans in Rusland in werkdadigheid zijn, zijn de volgende:

- 1°.) De keizerlijke akademie voor hoogere krijgskundige stu diën, en voornamelijk voor de vorming van kundige officieren van den generalen kwartiermeesters-staf; zij bestaat nog niet lang.
- 2°.) Het 1ste kadetten-korps, met eenen militairen staf van 1 directeur, 7 kolonels, 2 luitenant-kolonels, 5 kapiteins, 3 kapi teins van den staf, 6 eerste, 5 tweede luitenants en 2 vaandrigs.
- 3°.) Het 2de kadetten-korps: 2 directeuren, 3 kolonels, 5 lui tenant-kolonels, 4 kapiteins, 6 eerste en 5 tweede luitenants.
- 4°.) De adellijke garde-jonkerschool: 1 chef, 1 kommandant, 2 kolonels, 2 luitenant-kolonels, 4 kapiteins, 4 kapiteins van den staf, 7 eerste, 10 tweede luitenants en 7 vaandrigs.

5°.) Het korps pages: 1 directeur, 2 kolonels, 2 luitenant-ko lonels, 2 kapiteins en 2 kapiteins van den staf.

6°.) Het keizerlijk militair weeshuis: 1 directeur, 4 luitenant kolonels, 4 eerste en 2 tweede luitenants.

7°.) Het keizerlijk lyceum in Zaskoje-Zelo: 1 directeur, 3 lui tenant-kolonels.

8°.) Het Moskowsche kadetten-korps: 1 directeur, 2 kolonels, 4 luitenant-kolonels, 6 luitenants, 3 vaandrigs.

9°.) De adellijke school in Tula: 2 kolonels en 3 vaandrigs.

10°.) De hoofd-ingenieurs-school: 1 directeur, 3 kolonels 5 ka piteins, 4 vaandrigs.

11°.) De conducteur-school: 1 kommandant, 5 kapiteins.

12°.) De artillerie-school: 1 kommandant, 5 kapiteins, 2 tweede luitenants.

13°.) De kozakken-school te Omsk. En eindelijk,

14°.) Verschillende scholen voor medische en vee-artsenijkundige opkweeking.

Wij kunnen, natuurlijkerwijze, in geen veel uitgebreidere omschrijvingen dezer inrigtingen treden, en zullen daarom slechts vlugtig de voornaamste bijzonderheden van enkele dezer institu ten opgeven.

Het eerste, dat vooral merkwaardig is, is het keizerlijk lyceum te Zarskoje-Selo (Keizersdorp), 't welk den bijzonderen titel van adelijk Alexanders-instituut voert. Hierin bevinden zich 300 (som tijds meer) kinderen, zonen of weezen van edellieden, uit alle deelen des rijks. Reeds op hun 3de levensjaar kunnen zij daarin worden opgenomen. Vele kinderen van Poolsche edellieden, die in den laatsten worstelkamp gevallen waren, ontvangen daar de menschlievendste verzorging, in weerwil van het gehouden ge drag hunner ouders (1). De jongste kinderen, hebben twee aan twee eene vrouwelijke oppasster, die, eene goede opvoeding genoten hebbende, ook de eerste lessen, vooral in de levende talen, geven; de oudere (van 6—10 jaren), hebben brave invalide onder-officie ren tot verzorgers. Deze weldadige inrigting wordt beschouwd als eene voorbereidings-school tot de twee groote kadetten-korpsen; zoodat het onderwijs, 't welk in de eerste gegeven wordt, begrensd is, en daár eindigt, waar het onderrigt in de laatstbedoelde scho len aanvangt. Intusschen worden zij reeds zeer jong in de gym nastie en elementaire exercitiën geoefend, waarin de oudsten zeer vaardig zijn. Men vindt hier knapen uit de Duitsche Oostzee-

(1) Alle vreemdelingen (waaronder van hoogen rang en aanzien) kom en algemeen overeen, dat de wijze waarmede de keizer en de geheele keizerlijke familie, de studerende militaire jeugd aanmoedigt en tevens eerbied, liefde en achting inboezemt, voorzeker eenen niet te be schrijven invloed moet uitoefenen. Wanneer men bij de verhalen en schet sen van vele achtingswaardige schrijvers en mannen de tergende uitval len en beschimpingen vergelijkt, waarmede de Fransche periodieke drukpers, den keizer Nicolaas bejegend heeft — vooral in de eerste jaren na de demping van den Poolschen opstand — dan moet men ver-

gewesten, uit Polen, van de kusten der Zwarte zee, Tscherkessische vorstenzonen, enz.

Daarna volgen, in ouderdoms-rang, de beide adellijke kadetten-korpsen, welke te zamen ruim 2000 kweekelingen tellen. Zij zijn bijna op gelijken voet als dergelijke instituten in andere staten ingerigt. De kadets tellen van 10 tot 16 jaren ouderdom. Zij zijn in kompagnieën en bataillons ingedeeld, en ontvangen een onderrigt, dat hen voor de praktische krijgsdienst volkomen bruikbaar maakt. Onder de wapenen en exercerende, kan men geen verschil tusschen hen en de oude garde-regimenten onderscheiden. Bij het 2° kadetten-korps wordt de praktische artillerie-dienst eveneens geleerd, terwijl de kadets van hieruit, hetzij in de artillerie- of genie-school overgaan, of wel dadelijk in werkelijke dienst treden.

Boven deze beide inrigtingen, is de garde-jonkerschool geplaatst, waarin vroeger 60 kweekelingen, van de 16 tot 18 jaren oud, op eigene kosten, tot officieren der infanterie en kavallerie der garde, werden opgevoed. De opneming was zeer moeilijk, daar er aan vele voorwaarden, zoowel wat rijkdom, uiterlijk voorkomen, als geboorte moest voldaan worden. Het gebouw der school is een der prachtigste van de hoofdstad, zoodat zijne ruime za-

baasd staan over de onbeschaamdheid waarmede de waarheid verwrongen wordt. De keizer schijnt er zich een genoeg uit te maken, om de vreemdelingen al het bespottelijke van deze en dergelijke bemoeijingen te doen in het oog vallen. Zoo treft men in het werk van den heer *de Custine*, over de reis van de prinses *van Beira*, eene aneecdote aan, die het karakter des keizers, en hetgeen wij hierboven gezegd hebben, in een helder licht stelt. De heer *de Custine*, welke deze aneecdote uit den mond van eenen Russischen generaal heeft opgenomen, vergist zich echter in den persoon waarmede zij voorviel, daar het niet de maarschalk *Maison*, maar wel onze generaal-majoor Jonkh. *Klerck*, (toenmaals kolonel) was, waarmede zij plaats had.

Bij gelegenheid namelijk, dat genoemden generaal Z. K. H. den Erfprins van Oranje naar Petersburg vergezeld had, had de keizer de hooge welwillendheid hem de inrigting van het keizerlijk Lyceum, in al deszelfs bijzonderheden te doen zien, en de kweekelingen eenige tactische bewegingen te doen maken, die met eene bewonderingswaardige juistheid werden uitgevoerd. De keizerin was hierbij tegenwoordig. Toen nu deze kinderen voor den keizer gedefileerd hadden, sprak de keizer eenige woorden, waarop de geheele stoet met een luid *hoera!* op den keizer aanstormde, hem omringde, zijne handen en kleederen kusten, en tegen zijne reuzen-gestalte opklommen. Degenen die den keizer niet konden genaken, weenden van spijt en toonden zich wanhopend over deze teleurstelling. Ook de keizerin moest dezen storm doorstaan, want op een gegeven wenk, druischte het wilde jeugdige volkje op de keizerin los, om Haar de handen en kleederen te kussen. — Het laat zich begrijpen, dat deze aanval niet minder moedig werd uitgevoerd, zoodat Hare Majesteit zich achter eene bank moest redden. Slechts een enkel woord des keizers was genoegzaam, om allen weder in rang en gelederen, en in stokstijve onbeweeglijke houding te doen staan. Het was ook bij die gelegenheid, dat de keizer eenige kweekelingen bij hunne namen tot zich riep, zich eenige oogenblikken met hen onderhield, en ze toen aan den generaal *Klerck* voorstelde als Poolse wezen. De keizer voegde er lagchende bij: « *Vous voyez ces petits gail-lards se portent à merveille, il sont bien frais, mais pas assez gras pour les manger en cotolettes.* » Dit zeggende, streelde de keizer ze onder de kin, klopte hen op de schouders, en zond ze terug in de gelederen, met het « *allons mes jeunes amis, va te faire gras.* » In de jeugdige oogen schitterde eene heerlijke traan van dankbaarheid: Welke officieren moeten uit zulke scholen voortkomen!

len dikwerf voor militaire feesten gebruik worden. Deze school heeft, door eene keizerlijke ukase van den 27 oktober 1838, eene geheel nieuwe organisatie ondergaan. De jonge lieden welke er thans in opgenomen worden, mogen niet jonger dan 13½ jaren, niet ouder dan 15½ jaren, en moeten van adellijke geboorte zijn. Het op te nemen getal is bepaald op 108 kweekelingen, verdeeld in een eskadron jonkers voor de kavallerie en in eene kompagnie onder-vaandrighs voor de infanterie. De aspiranten van het korps pages worden op kosten van den keizer, doch de andere niet dan op eigene kosten toegelaten (1254 roebels banco jaarlijks). De cursus duurt vier jaren en is veelomvattend.

De artillerie-school is bijna op dezelfde wijze ingerigt, als soortgelijke instituten bij de andere staten. Zij telt 300 kweekelingen, doch aan die school is tevens eene inrigting verbonden voor de opkweeking van 500 onder-officieren der artillerie. Het theoretisch en praktisch onderwijs dezer beide scholen, heeft eene zeer doelmatige strekking.

Het getal van alle jonge lieden, welke op kosten van den Staat, voor de militaire dienst worden opgevoed, bedraagt ongeveer 7,000, daaronder begrepen de kweekelingen van het militaire weeshuis.

De theoretische cursussen van alle de militaire opvoedings-gestichten, om en in St. Petersburg gelegen, worden in den zomer door eenen praktischen taktischen cursus vervangen in een kamp bij Petershof. Alsdan vormen deze jonge lieden een bijzonder, geheel onafhankelijk korps van alle wapenen, — waaronder zelfs de Circassiërs figureren; — de artillerie bedient kanonnen à 3 P .

Bij plegtige gelegenheden, paraderen deze jonkers en vormen 7 bataillons; — de wedijver die dan onder hen, en jegens de garde-regimenten bestaat, om de laatsten in houding, geoefendheid en onbeweeglijkheid, zoo niet te overtreffen, dan toch te evenaren, is, volgens het zeggen van ooggetuigen, allerbelangrijkst om te zien.

De kozakken-school te Omsk, verdient insgelijks eene nadere vermelding. Zij is in het jaar 1813 door den luitenant-generaal VON GLASENAP opgerigt en gedôteerd, met het doel om goede officieren en onder-officieren voor de 12 regimenten kozakken van Siberiën, en de daarbij behoorende brigade rijdende kozakken-artillerie, te vormen. Na vele wijzigingen en verbeteringen te hebben ondergaan, telt deze school thans 300 kweekelingen, waaronder 24 voor de vee-artsenijkunde. Zij heeft een jaarlijks budget van 50,000 roebels en bezit eene boek- en modellen-verzameling van de waarde van 10,296 roebels. De opperbevelhebber van het afgezonderde Siberische korps heeft over haar het opzigt. De cursus loopt over rekenkunst, algebra, meetkunst, artillerie, fortificatie, Duitsche en Fransche talen, Russische grammatica, geschiedenis van Rusland, bijbelsche historie en vee-artsenijkunde.

Zij vordert vrij veel tijd; ten eerste bij de depôts, alwaar de rekruten, om zoo te zeggen, ontbolsterd worden en leeren marcheren — vervolgens bij de reserve-bataillons, alwaar hun het eerste onderrigt in het dragen en behandelen der wapens wordt toegedeeld, en eindelijk bij de veld-bataillons, voor de eenheid. Daar echter de reserve-bataillons eene sterkte van 500 man hebben, en deze de veld-bataillons voortdurend op 1000 man sterkte moeten houden, zoo gebeurt het dikwerf, dat de rekruten reeds volledig geoefend zijn, als zij bij de veld-bataillons aankomen; — aangezien bij eene rekruten-heffing, eerst de oudste soldaten der reserve naar de veld-bataillons worden afgezonden. In oorlogstijd kan men niet altijd volleerde soldaten leveren; doch zij zijn dan in zoo verre geoefend, dat zij het gebruik der wapens kennen. De rekruten worden langdurig geëxerceerd in de eerste elementen, vooral in de houding, de marschen, de stipte juistheid in de handgrepen, die niet overhaast worden, omdat de manschappen de tempo's, voor zich, moeten tellen. De onbeweeglijkheid onder de wapens, is onovertrefbaar. De houding vooral is het voorwerp van de zorgen der onderwijzers, ten einde de dragt der wapens en uitrusting, ongedwongen en onvermoeijend te maken. De Russische schildwacht kan dan ook, bij parades of vereenigingen van officieren, voor zijnen post, één uur en langer, met geschouderd of gepresenteerd geweer staan, zonder dat men een lid van zijn ligchaam ziet verroeren, of zonder dat hij zich in dien onbeweeglijken stand vermoeit. De ladingen zijn afgemeten, en geschieden met zeer veel juistheid.

De infanterie wordt in de kantonnementen, van het begin der maand Maart tot aan het einde van April, in de soldatenschool geëxerceerd. De kompanies-kommandanten zijn verantwoordelijk, dat dit onderwijs behoorlijk en doelmatig gegeven wordt. Gedurende het strenge weder in den winter, houdt men de soldaten bezig in groote exercitie-huizen of zalen, die behoorlijk verwarmd worden. Gewoonlijk zijn het details, theorie der schietoefeningen, worstelen en bajonet-vechten, die alsdan worden herhaald of op nieuw worden onderwezen. In de maand Mei exerceren de bataillons en regimenten vereenigd, voor het ensemble. Sommige legerkorpsen, of ook wel enkele divisien, betrekken exercitie-kampen, welke alsdan door brigaden van ieder der divisien betrokken worden, terwijl de overige troepen in de nabijheid, in kantonnementen bijeentrekken. De eersten blijven gewoonlijk 20 dagen in het kamp, en de anderen 40 dagen in de nabijzijnde kantonnementen.

Sedert drie jaren zijn de zoogenaamde aanhoudende militaire wandelingen, voor de troepen die gedurende den winter gekazerneerd zijn geweest, in gebruik gekomen. Eene langdurige

ondervinding had namelijk geleerd, dat de gekazerneerde troepen, in de maanden Maart en April, door verschillende ziekten bezocht werden, die, op zeer goede gronden, werden toegeschreven aan de besmettelijke lucht welke in de kazernen, door de verwarming en zamengepakte inwoning van een talrijk personeel bleef hangen. Het voorstel van het geneeskundig bestuur, om de gekazerneerde troepen tegen het einde van de maand Maart, gedurende vier weken van kantonnement tot kantonnement te doen marcheren, en dien tijd te benuttigen tot het schoonmaken en luchten der kazernen, is daarop aangenomen. De ondervinding heeft het nut van dezen gezondheids-maatregel, ook zelf het doelmatige voor de taktische opkweeking der troepen doen kennen. De *Algemeine Militär-Zeitung* van den 30^{en} Maart dezes jaars (1839) vermeldt, volgens een schrijven uit Petersburg van den 9^{den} Maart, dat de daar in garnizoen liggende troepen van het gardekorps, den 1sten dier maand hunne marsch-oefeningen naar verschillende rigtingen hebben begonnen.

Even als in Pruissen, bestaan ook hier inrigtingen voor het verkrijgen van eenheid in alle gedeelten der taktische dienst, en voor het beproeven van nieuwe voorstellen.

De eerste dezer inrigtingen is het leer-eskadron, met eenen staf van 1 kommandant, 4 ritmeesters, 3 vaandrigen en onderscheidene pikeurs; waarin de onderwijzers der rijkunst voor de kavallerie, gevormd en die daartoe van hunne regimenten gedetacheerd worden. Vervolgens heeft men:

Het 1ste en 2de karabinier-leer-regiment, eigenlijk ingerigt voor de opkweeking van model-marine-soldaten.

Idem voor de infanterie.

» » » sappeurs, en eindelijk

De artillerie-leerbrigade.

De voornaamste inrigting voor de soldaten-opkweeking en verpleging, vooral voor de kavallerie, zijn de militaire koloniën. Deze zijn bijzonder merkwaardig en verdienen eene uitvoerige vermelding, omdat zij voor het door ons beoogde doel het leerrijkste zijn. Vroeger hebben wij reeds in dit tijdschrift opgenomen hetgeen de hertog VAN RAGUSA daarover gezegd had, doch dit was nog vrij onvolledig. Wij zullen derhalve hier inlasschen, het opmerkelijk artikel, 't welk in het Oostenrijksche militaire tijdschrift, over dit onderwerp verschenen is, en waarbij wij de nieuwste berigten zullen voegen.

Byzonderheden van de militaire koloniën in de gewesten Cherson en Charkow.

De militaire koloniën bestonden reeds tijdens de regering van keizerin ANNA, ofschoon zij met de tegenwoordige, in vorm en verhouding verschilden. Toenmaals bewaakten zij de grenzen te-

gen de invallen der Turken en Tartaren. In het jaar 1727 bestond er een hussaren-regiment, zamengesteld uit Serviërs, die zich aldaar hadden nedergezet; doch de verdere organisatie langs de geheele linie der Ukraine, werd eerst in het jaar 1731 door keizerin ANNA nader bepaald. De kolonel IWAN CHORWAT VON KURTITS, uit Peterwardin geboren, vroeger in Oostenrijksche, doch later in Russische dienst getreden, rigtte daar een pandoeren- en een tweede hussaren-regiment op. De Servische kolonels SCHEWICH en PRERADOWICH volgden zijn voorbeeld, met aan den Dniester twee hussaren- en twee piekeniers-regimenten zamen te stellen. In het jaar 1759 was er door de bemoeijingen van MURAWIEFF, een klein kozakken-regiment ontstaan, dat zich aan den Dnieper neerzette. Toen POTEMKIN zijne betrekking als gouverneur van Nieuw-Rusland aanvaard had, bestonden er reeds 5 regimenten hussaren, 4 piekeniers, 1 kozakken, in de gewesten Elisabethgrad, Jekaterinoslaw en Bachmut, welke allen uit volkplanters zamengesteld waren. Uit deze verhuisde bewoners rigtte CATHARINA II negen hussaren-regimenten (6690 man) en 6 piekenier-regimenten (3768 man) op, — zoodat Nieuw-Rusland in de tweede helft der vorige eeuw, des noods, reeds 10,000 man kavalierie konde leveren.

Aan de bovenbedoelde inrigtingen, werd echter in de laatste jaren der regering van CATHARINA de hand niet meer gehouden; terwijl de oorlogen welke in die streken gevoerd wierden, even als de allengskens toenemende verschuiving der Russische grenzen naar het zuiden, het hare bijbragten, om de gekoloniseerde bevolking te verstrooijen.

In den aanvang dezer eeuw, leefde er in de uitgestrekte heidenen, (steppen) tusschen den Dniester en Dnieper, eene uit kozakken, Moldaviërs, Ukrainers, Wallachyers, Serviërs, Bulgaren en kroonboeren der binnenlanden, tezamenloopene, in zeden en gewoonte wilde bevolking, waaronder de kozakken van den Bug zich voornamelijk door hunne wildheid en rooverijen onderscheidden. In de uitgestrekte ruimten van Uman en Novomirgorod, tot aan de Zwarte Zee, zwierven deze stammen rond; zij bezaten weinige of geene vaste woonplaatsen, en vormden zoodoende enkele hoopen slechte onderdanen, die zelfs met den tijd gevaarlijk konden worden. Naar de getuigenis van geloofwaardige mannen, beleden vele dezer stammen, ten minste voor het uiterlijke, geen godsdienst, en hadden noch kerken, noch priesters. Hun nomaden-levenswijs was zoo wild en ongezellig, dat, in een beperkt dal, van slechts eenige duizende schreden, twee dezer horden leefden, die sedert 25 jaren geene verkeer met elkander gehad hadden. Zoo bandeloos trotsch waren deze menschen, — zoo gering hunne behoefte tot gezellig verkeer.

De voorregten welke de vroegere kolonisten in de gewesten Jekaterinoslaw, Cherson en Charkow nog bezaten, gingen in

den aanvang dezer eeuw voor hen verloren, en daarmede nam ook de geringe welstand dier bevolking spoedig een einde. Zij vervielen nu in de kategorie der overige kroonboeren, doch waarvan de staat niets trok, omdat zij niets bezaten.

Reeds een geruimen tijd lang, had de Russische regering (1) de gebreken, welke in de organisatie van hare krijgsmagt bestonden, opgemerkt en was bedacht deze uit den weg te ruimen, of voor 't minst te verbeteren, terwijl zij vermeende, dat het tijdpoint was aangebroken, om daarmede eenen aanvang te nemen (2). Of nu het denkbeeld van de inrigtingen der Oostenrijksche militaire grenzen — die, dit zij in het voorbij gaan gezegd, van eenen geheel anderen aard zijn — den milden en ridderlijken geest van keizer ALEXANDER bezig hield, zooals velen beweeren, dit zullen wij daar laten; — het zij ons genoeg te weten, dat men in Petersburg werkzaam was aan de verwezenlijking van dit denkbeeld. Het eerste ontwerp dat bearbeid werd, was dat van de oprigting van verscheidene soldaten-koloniën, met het doel, om de kosten van het staande leger te verminderen, terwijl men den soldaten de verpligting wilde opleggen, om door den akkerbouw in hunne behoeften te voorzien. Deze koloniën zouden al verder de strekking hebben, om den landbouw aan te moedigen, de bevolking te vermeerderen, het leger aan te vullen door zich van eene, van de eerste jeugd af, tot den krijgsmansstand opgeleide bevolking, te verzekeren, en om den soldaat niet dan in oorlogstijden alleen voor langen tijd van zijne haardsteden te verwijderen. Men vleide zich aanvankelijk met het vooruitzicht, dat men dit stelsel op het geheele leger zoude kunnen toepassen. De later verkregene uitkomsten, vrijdelden deze verwachtingen.

In het jaar 1817 ontving de toenmalige minister van oorlog, graaf ARAKSCHJEV, van keizer ALEXANDER het bevel, om de door hem aangeboden plannen ten uitvoer te leggen, en aan de oevers van den Wolchoff, in het gewest Nowogrod, koloniën voor de infanterie, en aan den Bug, Dnieper en Giniucha, koloniën voor de kavalierie in te rigten. Het is algemeen bekend, dat de infanterie-koloniën geenszins aan de verwachting der regering beantwoord hebben, welligt uit oorzaak dat de bevolking ontoereikende was. Eveneens is het bekend, dat de in die koloniën uitgebrokene onlusten, met moeite en niet dan door de strengste maatregelen, zijn onderdrukt geworden. De in het gewest Nowogrod gekoloniseerde grenadier-regimenten, bestaan alsnu nog slechts in naam, terwijl de kostbare gebouwen, welke men

(1) De hier volgende opgaven zijn bijna woordelijk overgenomen uit de Moskofski Telegraph van 1826.

(2) Die gebreken hebben wij vroeger reeds leeren kennen, en behoeven die dus nu niet te herhalen.

aldaar gesticht heeft, thans tot kazernen gebezigd worden (1). Deze districten staan, wel is waar, voor alsnog onder de militaire administratie, doch de bewoners, akker-soldaten genoemd, zijn van alle kolonie-verplichtingen ontheven, — doen, even als de gewone kroonboeren, de voorgeschrevene heerendiensten, en betalen hunne cijnsen; zij dragen ook geen montering meer.

Gelijktijdig met de grenadier-regimenten (1818), had de divisie lanciers van den Bug (de regimenten: Bug, Odessa, Olviopol en Vosnesensk) de haar aangewezen districten op den linker oever van den Bug betrokken. Reeds van den beginne af, was den toestand dezer kolonie veel voordeeler dan die der infanterie. Zij geraakten namelijk in het bezit van twee voordeelen, welke, als *conditio sine qua non*, van iedere kolonisatie van troepen moeten gelden, te weten: eene mannelijke bevolking der tot kolonie aangewezen districten, die in eene juiste verhouding tot de sterkte der regimenten stond, — en eenen vruchtbaren bodem.

De aanvankelijke onvoldoende en langzaam te voorschijn komende uitkomsten, welke men, algemeen genomen, hier even als elders had verkregen, gaven de regering aanleiding, om nauwkeurig naar de oorzaken te zoeken, die de yerwezenlijking van de hoopvolste verwachtingen des keizers tegenwerkte. De graaf Witt, destijds nog luitenant-generaal, die, onder de opperleiding van den minister van oorlog, de kavallerie-koloniën bestuurde, en die veel administratieve kennis bezat, nam het op zich, om het onvoldoende van den, tot dien tijd toe, ingeslagen weg aan te toonen en geschikte middelen tot verbetering voor te dragen. Dit had plaats omstreeks den tijd, toen de Ukrainsche lancier-divisie (de regimenten: Ukraine, Neu Archangelsk, Novomirogorod en Elisabethgrad) hare kolonie-districten betrok (1821). Het heldere doorzicht des keizers zag in het voorstel des graven Witt, de mogelijkheid, dat eenmaal zijne lang gekoesterde wenschen met goede uitkomsten konden bekroond worden. Dien ten gevolge gelaste ALEXANDER, nog in het jaar 1821, dat eene kurassier-divisie der reserve-kavallerie (de regimenten: Jekaterinoslawa, grootvorst Michael, Astrachan en Pskoff), echter slechts bij wijze van proefneming, in het gewest Charkow, naar de inzichten des generaaFs Witt, zoude gekoloniseerd worden. Daar men nu, na verloop van eenigen tijd, geloofde, dat het beoogde doel werkelijk bereikt was, zoo werden de vroeger gekoloniseerde twee lanciers-divisiën, niet alleen op denzelfden voet ingerigt, maar ook nog de tweede kurassier-divisie, (de regimenten: St. George-orde, Starodub, Prins Albert van Pruisen, Grootvorstin Helena) in het gewest Cherson, in de omstreken van Elisabeth-

grad gekoloniseerd. In later tijd volgden nog de bij het 4de en 5de legerkorps ingedeelde 4de lancier- en 4de hussaren-regimenten; vervolgens de 2 reserve-eskadrons van de 20 ligte kavallerie-regimenten, die niet gekoloniseerd zijn, en eindelijk ook die der 8 dragonder-regimenten. De tweede kurassier-divisie betrok haar distrikt Petrikofka (thans Novipraga genaamd) in de maand April van het jaar 1826. In het jaar 1828 waren er in het geheel gekoloniseerd: 2 kurassier- en 3 lancier-divisiën. De overige troepen werden eerst na den Poolschen veldtocht in koloniën verdeeld, en bedroegen toen, in de gewesten Charkow en Cherson:

Kurassiers.	64 Eskadrons.
Lanciers.	104
Hussaren.	40
Verder Dragonder-reserve-eskadrons.	16
Hussaren en lanciers idem.	40
<hr/>	
Te zamen.	264 Eskadrons.

Twee van de drie gekoloniseerde divisiiën lanciers, behooren bij het 1ste en 2de reserve-korps; de 3de tot de 4de en 5de ligte kavallerie-divisiën. De hussaren-divisie maakt met deze divisie lanciers, de beide bedoelde ligte divisiiën uit, die, zoo als bekend is, gevormd worden uit eene brigade lanciers en eene brigade hussaren.

Het aantal eskadrons der reserve-kavallerie-regimenten, even als die der ligte kavallerie-divisiën, is bekend. Daarenboven zijn, aan ieder gekoloniseerd regiment, twee reserve-eskadrons der 20 niet gekoloniseerde ligte en der 8 dragonder-regimenten toegevoegd. Bij de troepen-vereëning te Vosnesensk, waren de 40 reserve-eskadrons der ligte regimenten, in eene afzonderlijke divisie van 4 regimenten, van 10 eskadrons, vereënid, welke den naam van gecombineerde divisie droeg.

Bovendien heeft ieder regiment onder zijn bestuur: 3 eskadrons cijns-kolonisten (zonen der akkerbouwende bevolking) en 1 eskadron kolonisten (soldaten-kinderen).

De gezamenlijke strijdyvaardige manschappen der militaire koloniën, bedragen thans ongeveer 50,536 man en 43,484 paarden.

De reserve-eskadrons, welke bij Vosnesensk vereënid waren, telden ieder 96 beredene ruiters, en waren gedurende de oefeningen, met de veld-eskadrons op gelijken voet gebragt.

Bij diezelfde gelegenheid was de effectieve sterkte der regimenten, bij de groote manoeuvres, als volgt geregeld: De kurassiers en lanciers der reserve-kavallerie-regimenten, telden niet over de 940 hoofden en 900 paarden; de dragonder-regimenten, 1420 man en 1360 paarden; de regimenten der ligte divisie 1170 man en 1120 paarden; de kaders waren daaronder begrepen.

Het depôt-eskadron wordt gewoonlijk door eenen staf-

(1) Om zich een denkbeeld van het grootsch en prachtige dier gebouwen te kunnen maken, leze men het *Bulletin des sciences Militaires*, IX Deel, bladz. 65—85.

officier gekommandeerd, en het vormt, in zekeren zin, de plant- of kweekschool van het regiment. Het neemt de rekruten en remonten op, bestuurt hunne oefening en afrigting, terwijl het tevens weder de manschappen en paarden bij zich indeelt, die niet meer geschikt zijn voor de dienst te velde. Deze manschappen kunnen daarom nog geenszins beschouwd worden, in de categorie der invaliden te vallen, daar zij als oud gediende ruiters, de meeste geschiktheid hebben, om bij het onderwijs der rekruten gebruikt te worden; evenzoo worden de voor de velddienst afgekeurde paarden, voor dat onderwijs en voor de oefening der kolonisten gebruikt. In het geval dat de veld-eskadrons in het veld rukken, dan vormen de reserve-eskadrons uit hun midden, voor ieder regiment, een tweede eskadron, waartoe hun manschappen en paarden uit de niet gekoloniseerde gewesten worden toegedeeld. Een tweede reserve-eskadron wordt volledig zamengesteld en uitgerust, zoodra een reserve-eskadron naar het in het veld zijnde regiment marcheert, terwijl alsdan een derde reserve-eskadron middelerwijl wordt zamengesteld. Elk gekoloniseerd regiment heeft éene compagnie voor het voerwezen, ongeveer 100 paarden sterk.

Wanneer men deze militaire koloniën uit een finantieel oogpunt overziet, dan komt daarbij het volgende voor:

De staat betaalt de traktementen en de toelagen der officieren, en het traktement der overige beambten. De staat levert vervolgens de kleeding, bewapening en uitrusting voor de organieke sterkte. De kosten van verpleging voor man en paard wordt door de koloniën bestreden. Nu kost een kavallerie-regiment in Rusland, aan kazernering, uitrusting en verpleging, ongeveer 450,000 roebels jaarlijks. In de koloniën echter, bedragen deze onkosten slechts 190,000 roebels; hetwelk alzoo eene bezuiniging van 260,000 roebels zoude opleveren. Wanneer men evenwel in rekening brengt, dat 27 officieren en 60 onder-officieren, welke de kaders der reserve- en depôt-eskadrons uitmaken, en alzoo niet tot de veldsterkte der regimenten behooren, bij de koloniën moeten onderhouden worden, zoo kan men de zuivere jaarlijksche bezuiniging voor ieder regiment, slechts op 120,000 roebels begrooten. Een regiments-district telt ongeveer 10 tot 12,000 mannelijke bewoners, die jaarlijks aan den staat zouden kunnen opbrengen — tegen 10 roebels ieder hoofd berekend — 100 à 120,000 roebels; namelijk, wanneer het district geen militairen had te onderhouden; doch de gekoloniseerde districten betalen geene belastingen aan den staat. De winst en het verlies balanceren elkander alzoo vrij juist. Daarbij moet men nog aannemen, dat de groote kapitalen, welke de algemeene schatkist heeft voorgesloten voor de inrigting der koloniën, geen regtstreeksche of geldelijke interessen opleveren. De sommen die daarvoor verstrekt zijn, zijn zeer aanzienlijk, in weerwil dat het benodigde hout uit de bosschen der kroon

gehaald is, en de handen-arbeid door de soldaten, met eene toelage van slechts 10 kopecken, is verrigt geworden. Aan den anderen kant beschouwd, trekt de staat echter zeer groote voordeelen van deze inrigtingen. Dezelve bestaan voornamelijk in de aanmerkelijke uitbreiding van den landbouw, in de toenemende inkomsten der kroon-monopoliën; in de verzekerde aanvulling van de voor de dienst geschikte manschappen, en in den steeds toenemenden voorraad van koren, welke in het vervolg van tijd, op een jaarlijksch inkomen van twee millioenen roebels kan geschat worden.

Uit het hierboven medegedeelde is ligtelijk af te leiden, dat de Russische regering hare kapitalen tegen hooge interessen heeft uitgezet, en daarbij nog de genoegdoening smaakt, van hare menschlievende bedoeling verder te kunnen uitbreiden. Men wil zelfs beweren, dat de korenvoorraad in de koloniën, reeds gedurende den laatsten Turkschen veldtogt, voldoende was voor het brood, dat het Russische leger aan den beneden-Donau noodig had. Het is overigens door daadzaken gestaafd, dat de magazijnen der koloniën destijds 80,000 Tschetwerten haver geleverd hebben, en dat de levering in het tweede jaar, niet veel minder bedroeg. Verder, dat gedurende de onvruchtbare jaren 1831-33, de kolonisten niet alleen geen gebrek leden, maar daarenboven de districten in Nieuw-Rusland van het noodige konden voorzien, terwijl de vloot, die in 1833 naar Konstantinopel gezonden werd, nog door hen werden bevracht met 38,000 Tschetwerten haver, en 31,000 Tschetwerten meel.

Het komt bijna ongelooflijk voor, als men uit de officiële staten ontwaart, dat de ongehoorde groote korenvoorraad, welke in de Turksche veldtogten geleverd is, slechts de opbrengst was van het derde gedeelte van den bebouwd grond in ieder district der militaire koloniën. — Dit alles is nog te onbegrijpelijk, wanneer men een oogenblik blijft verwijlen bij de snelle toeneming der bevolking. Toen namelijk in het jaar 1817 de kolonisatie in het gewest Cherson begon, telden de daartoe aangewezen districten, eene mannelijke bevolking van ongeveer 65,000 zielen, waarbij in 1826 nog 27,219 zielen gevoegd werden, zoo dat dezelve 92,219 hoofden bedroeg. Tien jaren later vindt men dat getal reeds tot 113,426 hoofden toegenomen; alzoo eene vermeerdering van 21,207 hoofden, dat is meer dan twee ten honderd jaarlijks. In de overige Russische gewesten bedraagt de aangroeiing nauwelijks $\frac{2}{3}$ procent. Naar de staten der volks-telling, welke de lancier-divisie in de Ukraine, den minister van oorlog voorlegde, bedroeg zij in 1826 — alzoo in de vijf jaren van het bestaan der kolonie, — 848 kinderen van beiderlei geslacht, onder de 10, en verder 460 kinderen van 10 tot 16 jaren. Toenmaals had iedere eskadrons-school der bovenbedoelde divisie, 100 tot 110 knapen tusschen de 10 en 14 jaren; de regiments-scho-

len echter, waarin de oudere knapen van 14 tot 18 jaren werden opgenomen, telden ongeveer 200 hoofden.

De inrigting die men aan deze koloniën, ten gevolge van de voorstellen des generaals graaf WITT, gegeven heeft, komt hoofdzakelijk op het volgende neder:

Voor ieder regiments-district had men 10 tot 12,000 zielen bestemd, omdat men dit getal, bij gewone omstandigheden, toe-reikende rekende om een kavallerie-regiment te kunnen aanvullen. De landerijen voor ieder regiment, werden in twee gelijke deelen verdeeld, waarvan het eene den kolonisten, het andere deel der kroon werd toegemeten. De landerijen der kroon, moesten twee dagen in de week door de kolonisten bearbeid worden; dit waren verplichte heerenendiensten.

Elk huis vormde een' zoogenaamden ploeg, waarbij 90 deszjätinen akkerland behoorde (1), welke men in vier gedeelten splitste, en in de verschillende middens der gemeente-gronden aanwees, om de verwijdering dezer akkers van de woonplaatsen gelijkelijk te verdeelen. Elke ploeg moest 3 werk-ossen, een paar reserve-ossen, 2 trekpaarden, 2 koeijen en 12 schapen bezitten. Degeen welke dit aantal vee konde stellen, ontving eenen ploeg akkerland. De kolonist die slechts een gedeelte van het voorgeschrevene getal beesten bezat, werd met andere kolonisten, die in hetzelfde geval verkeerden, vereenigd, en wel in zoo verre, dat zij met twee, drie of meerdere, het voorgeschrevene vee konden bijeenbrengen, om de 90 deszjätinen bouwland te ontvangen.

De aan de koloniën toegewezen landerijen bedroegen, alleen in het gewest Cherson, eene oppervlakte van 1,400,000 Deszjätinen. Negen tot tienduizend D. werden voor de stoeterijen bestemd, en even zoovele D. voor den opleg van reserve-koren, om bij onvruchtbare jaren de bevolking te gemoet te komen. De graslanden werden bijzonder en onafhankelijk van het akkerland toegedeeld.

Op iederen ploeg land werd een huis gebouwd, welke alle gelijkvormig en naar een voorgeschreven plan werden ingerigt, dewijl de behoeften der kolonisten met het doel, dat de staat beoogt, steeds in de naauwste overeenstemming moet staan. In den beginne ontvingen de bewoners de bouw-materialen voor niets en moesten zelve hunne huizen bouwen; later ondernam de regering de herstelling der woonhuizen, en zodoende ontstonden er nieuwe dorpen in de onbebouwde vlakten, waaronder er nu reeds zijn, die schoone boomplantingen bezitten. Ieder huis heeft eene lengte van ongeveer 36 voeten, en eene diepte van 18 voeten, en is uit gebakken steen, doch sommige zijn slechts uit gevlochten rijshout, met leem bestreken, zamengesteld. De huizen staan

vrij, en eene vijf voet hooge muur, met de noodige ingangen, verbindt hen met den dorpsweg. De hoofduitgang der huizen is eveneens naar den weg gekeerd. — Een trap leidt in het huis, dat slechts eene verdieping heeft, doch die eenige voeten boven den beganen grond verheven is; — eene tweede deur leidt naar buiten de achterzijde. Bij de intrede van het huis, komt men in een voorportaal, dat zich tot aan de achterdeur uitstrekt; regts is de keuken; links de woonkamer, waaraan eene kleinere kamer grenst. De oven is in den scheidsmuur, tusschen de woon- en de zoo even bedoelde kleine kamer gemetseld; deze wordt in het voorportaal gestookt. Niet in al de ledig staande kolonie-huizen te Vvosnesensk, trof men zulke ovens aan, evenmin de planken vloer, daar in vele slechts de natuurlijke, doch eenigzins vastgestampte, en met fijn zand bestrooide grond tot vloer diende. De hoogte der kamers bedraagt nauwelijks 10 voeten. In vele kolonie-dorpen is tot nu toe de ruimte voor plaats en tuin slechts afgestoken, maar niet aangelegd, zoodat men, uit het huis tredende, dadelijk in het vrije veld komt. Alle de bewoonde huizen zijn van bak-ovens voorzien. Het zuiver houden der woningen is voorgeschreven, en wordt op de in de kazerne gebruikelijke wijze geregeld. Alles wat tot de inrigting der kamers behoort, wordt door den staat geleverd. Daár waar het huisgezin talrijk is, zijn kamer, kabinetje, keuken en voorportaal sterk bezet, dat aan de gezondheid der bewoners niet voordeelig is. De soldaat heeft zijne woonplaats gewoonlijk in het kleine kamertje of kabinetje, of wel in de keuken.

De dorpen zelve zijn eveneens naar een gelijkvormig plan aangelegd, en de huizen op de eene of op de beide zijden van den weg gebouwd. De meeste gehuchten vormen slechts een eenige lange dorpsstraat. Daár waar de huizen slechts aan de eene zijde van den weg zijn opgetrokken, bevindt zich aan de overzijde eene rij boomen, meest populieren en akasiën; welke boomsoorten het beste in dien bodem groeijen. De dorpswegen zijn voor alsnog in hunnen natuurstaat, doch zij zijn breed, met zand bestrooid en worden zeer zuiver gehouden. Het getal huizen in elk dorp is bepaald naar de sterkte van een half of een geheel eskadron. Gewoonlijk telt men er 180 tot 190 kolonie-huizen. De dorps-ingangen zijn met lage muren en slagboomen gesloten, waarbij een schilderhuis geplaatst is.

In het midden van elk dorp, is eene opene half ronde plaats — die tot exercitie- en alarm-plaats dient; de gemeente-gebouwen (ook wel staf-gebouwen genoemd) zijn aldaar bijeen. Het zijn de woonhuizen der officieren en onder-officieren der veld-eskadrons, die der officieren belast met de administratie, en die der beampten; vervolgens de kerk, de pastorij, de school, en een stal voor alle de paarden van de in het dorp gekoloniseerde manschappen der veld- en depôt-eskadrons. Deze gebouwen zijn, wel is waar,

(1) De Deszjätin heeft eene oppervlakte van 2,400 Sagënen, de sagëne is = 3 archinen: de □ archine = 0,5148565 □ el.

van meerdere gemakken voorzien, doch hebben, voor het overige, denzelfden uitwendigen vorm als de andere huizen, en zijn, even als deze, met biezen daken gedekt. De kerk maakt echter meesttijds eene uitzondering, daar men er enkele vindt die met fraaije koepeldaken gedekt zijn, waarop het eenvoudige maar indrukmakende kruis prijkt.

Het kwartier van den staf des regiments, ligt veelal in het midden van het district. De navolgende gemeente- of staats-gebouwen vormen, op zich-zelve genomen een klein dorp, of zullen dit voor 't minst worden, zoodra in alle de koloniën, de in het algemeene plan voorgeschrevene 21 gebouwen zullen daargesteld zijn. Het 1ste is de kerk; 2°. de pastorie met schoolgebouw; 3°. een kwartier voor den keizer en de keizerlijke familie; 4°. een exercitie-huis; 5°. eene overdekte rijbaan; 6°. eene kazerne met stal voor een compleet eskadron; en daar nu de eskadrons van het regiment regelmatig met het staf-eskadron omwisselen, zoo krijgt de chef elk derzelve gedurende eenigen tijd onder de oogen; 7°. een hospitaal waarin de zieken van beider geslacht, op kosten van den staat worden verpleegd; 8°. een huis voor de reconvalescenten; 9°. drie huizen voor de staf-officieren van het regiment, en wanneer het oord gelijktijdig een brigade- of divisie-kwartier is, een huis voor iederen generaal; 10°. eene hoofdwacht met wachttorens; 11°. twee huizen voor getrouwde officieren; 12°. een paviljoen voor de ongetrouwde officieren; 13°. eene restauratie; 14°. een kanselarij-gebouw; 15°. een huis voor de geneesheeren en beambten van het hospitaal; 16°. eene apotheek met laboratorium; 17°. een reserve-magazijn voor koren; 18°. eene kazerne voor de werk- en ambachtslieden; 19°. eene gevangenis; 20°. een stal voor officierspaarden en voor het hoornvee van de kroon; 21°. de stoeterij.

Vele dezer gebouwen bestaan vooralsnog niet dan in enkele districten, terwijl zelfs de huizen der kolonisten op vele plaatsen nog naar leemen hutten gelijken; ook zou het de regering niet mogelijk geweest zijn, om in zulk eenen korten tijd het grootsche plan in zijn geheel te verwezenlijken. In de eerste acht volgende jaren, moeten al de kolonie-dorpen volgens het plan gebouwd en ingerigt zijn. Het nu nog bestaande gebrek, doet zich voornamelijk gevoelen in het gemis van stallen voor het hoornvee en schuren voor berging van voorraad. — Hooi en stroo worden nog in de bloote lucht opbevaard.

De reizen des keizers in de militaire koloniën, oefenen telkens eenen zeer weldadigen invloed uit, en het is ongelooflijk, welke eene betoovering de woorden: «de keizer zal komen» te weeg brengt, en wat dit voortbrengt, om de tevredenheid van den monarch weg te dragen. Het bezoek des keizers wordt altijd door eene inspectie-reis des generaals WITT voorafgegaan, die ook telkens, door het aanbrengen van verfraaijingen en het daarstellen van doelmattige inrigtingen en verbeteringen gevolgd wordt.

Er bestaat in iedere gemeente eene bouwkundige directie, die in twee afdelingen gesplitst is. De eene afdeling is van de kolonie afhankelijk, en zorgt voor de kerk- en school-gebouwen, voor de wegen, putten, enz. De andere afdeling is aan de schatkist verantwoordelijk, terwijl zij te zorgen heeft voor het bouwen en onderhouden der kazernen, stallingen, magazijnen, hospitalen, officiers-woningen en voor die der beambten. Alle werkzaamheden worden door de kolonisten verrigt, waartoe dan ook onderwijls in de verschillende handwerken gegeven wordt.

De verplichtingen welke op iedere huishouding rusten, bestaan in: 1°. Een ruiter met zijn paard te huisvesten en te verplegen. 2°. Twee dagen 's weeks de landerijen der kroon te bearbeiten; deze leen- of heerendiensten zijn echter gemakkelijk, daar de kolonisten, in plaats van 104 dagen in het jaar voor de schatkist te werken, in de meeste gevallen slechts 44 dagen daaraan behoeven op te offeren; overigens betaalt hij ook geen penning belasting. 3°. De mannelijke kinderen blijven voor de krijgsveld dienst bestemd; doch daar deze worden opgenomen in het regiment dat tot het dorp behoort, en daarin slechts de behoeften worden aangevuld, zoo blijven er armen genoeg over om het land te bearbeiten.

Zoodra een kolonist zijn huishouden kan uitbreiden, en zijne welvaart zoodanig is toegenomen, dat hij een dubbel getal beesten en paarden kan onderhouden, dan ontvangt hij op nieuw een ploeg akkerland van den staat. Dit land wordt echter niet het regiment toegewezen, maar het is eene vermeerdering van den rijkdom des kolonists, die hem geenszins tot dubbele leendiensten, noch tot het onderhouden van een tweeden soldaat verplicht. Nu reeds zijn er regimenten, die tot 120 ploegen boven het vastgestelde getal, hebben uitgedeeld.

Het reglement voor de militaire koloniën, dat op den 1sten December 1826 in het licht verscheen, vult 14 banden. Deze met zorg bewerkte voorschriften, houden duidelijke bepalingen in; omtrent alles wat in de koloniën kan voorkomen, en wat daarop betrekking kan hebben; onder anderen handelen zij over de regten en pligten der huisvaderen; over de opvoeding en het onderwijs der kinderen; over de opstelling van testamenten, en over de erfregten en erfopvolging; over de invaliden; over de oplegging van kapitalen en korenvoorraad, enz.

De geheele volkplanting van een regiment bestaat uit twee hoofd-afdeelingen, namelijk, de beweeglijke en de onbeweeglijke. Tot de eerste behooren alle personen welke in rij en gelid dienen; tot de andere behooren die personen welke niet te velde gaan en aanhoudend in de kolonie verblijven, zoo als: huisvaders (zoogenaamde economisten), kantonnisten, invaliden, alle mannelijke bewoners, die meer dan 45 jaren tellen, en eindelijk de familiën der tot de krijgsveld dienst verplichte manschappen.

Eene huishouding (economie), bestaat uit den bepaalden akkergrond, het woonhuis, de huisdieren en de ploeg- of werkdieren, het akkermans-gereedschap, andere gereedschappen, de meubelen en verderen huisraad, en eindelijk het koren en de verdere veldvruchten voor het eenjarig onderhoud, en het zaikoren. Deze huishouding, die zelden meer dan 8 mannelijke leden telt, gaat, volgens erfregt, van den vader op den zoon over. De huisvaders, die hunne huishoudens verwaarloozen, worden aanvankelijk onder curatele gesteld, en wanneer ook dit niet helpt, dan worden hunne bezittingen overgenomen, en zij als eenvoudig soldaat bij de eskadrons ingedeeld.

Ieder regiments-district wordt, in administratieve betrekking, in drie zoogenaamde groote eskadrons verdeeld, die ieder twee veld- en een reserve-eskadron, in 6 tot 8 dorpen huisvest.

De zuivere dienstbetrekking van een gekoloniseerd regiment tot het ministerie van oorlog, is dezelfde als die der niet gekoloniseerde regimenten, zoodat de chef met het ministerie onderhandelt over bewapening, uitrusting, afrigting, aanvulling, enz. Anders echter is het gelegen ten opzichte van het inwendig bestuur der kolonie en der regtsbedeeling, waarvan wij het voorname zullen mededeelen.

Ieder dorp is in afdeelingen of buurten van 40 tot 50 huizen verdeeld, welke pelotons genaamd worden. Over ieder dezer afdeelingen heeft een onder-officier, die niet in rij en gelid ingedeeld is, het opzigt. Deze pelotons-onder-officier is verplicht, om dagelijks al de huizen zijner afdeeling na te zien, en den kommandant rapport te doen; hij bezoekt de huiszieken, bezorgt de geneesmiddelen, en zoo de ongesteldheden langer dan drie dagen duren, dan wordt zulks door hem aan het geneeskundig bestuur in het staf-kwartier gemeld. De bij de eskadrons ingedeelde officieren en onder-officiëren, zijn alleen belast met het opzigt over de dienst en het onderwijs der manschappen, en oefenen geen gezag over de huisvaders en familiën uit. Een raad van bestuur of administratie, is met de regeling dezer aangelegenheden belast. Een kolonel of luitenant-kolonel is voorzitter van dien raad, welke uit een aantal officieren is zamengesteld. Bij ieder eskadron bestaat een dergelijk gelijksoortig bestuur, 't welk uit 1 ritmeester, 1 eerste en 2 tweede luitenants en eenige ervaren onder-officiëren gevormd is. Dit administratieve bestuur zorgt voor de orde en politie, voor het onderhouden van wegen, bruggen en gebouwen; — beheeren de leen- of heerendiensten, de landhuishoudkundige aangelegenheden der kroongoederen, den oogst en het opleggen of verkoopen van den korenvoorraad. Verder is het belast met het verlenen en uitdeelen der reispassen aan de kolonisten, met de bepaling van den verloftijd, met de houtvelingen en de uitdeeling van brandstoffen aan de kolonisten, aan de officieren en verdere beambten. Tot zijnen werkkring behoort

ook nog het toezigt over het bouwwezen, over de inrigtingen van het onderwijs, en verder alles wat in het reglement wordt voorgeschreven. Voor den akker-arbeid der aan de kroon behorende landen, worden 200 paren ossen, met de noodige wagens en gereedschappen, op kosten van de schatkist onderhouden. In de eskadrons-buurten bevindt zich daarenboven eenen raad van gecommiteerden, zamengesteld uit één onder-officier en eenige ervaren huisvaders. Dit is een soort van gemeente-raad, die de minder gewigtige aangelegenheden der huishoudingen en van den akkerbouw besturen. De raad van administratie heeft daarentegen niets te maken met de zuivere dienstbetrekkingen, die uitsluitend door de regiments- en eskadrons-kommandanten bestuurd worden.

Het regiments-kommandement en het administratieve bestuur zijn twee magten, die somwijlen zeer in inzigten verschillen, 't geen wel eens aanleiding tot oneenigheden geeft. In deze gevallen, moet de brigade-generaal, in wiens betrekkingen de beide magten zich vereenigen, beslissen en oordeel vellen. Gewoonlijk heeft deze zijne woonplaats in het midden van zijn brigadedistrict; even zoo de divisie-generaal en de chefs van het artillerie-korps. Alle zaken van het koloniale bestuur gaan door deze verschillende takken, tot den inspecteur-generaal, graaf WITT, die als hoogste ressort beslist, en wiens hoofdkwartier te Odessa gevestigd is. Aan den inspecteur-generaal is tot hulp eenen bijzonderen staf toegevoegd, waarvan een luitenant-generaal chef is; — deze correspondeert met het ministerie van oorlog in Petersburg, waarbij eene afdeeling voor de koloniën bestaat.

De burgerlijke regtsbedeeling heeft in iedere eskadrons-buurt eene commissie, bestaande uit de eskadrons-kommandant als voorzitter, een luitenant, een wachtmeester, de pope en drie gecommiteerde kolonisten, welke, door de kolonie gekozen, uit zes huisvaders bestaat, en waarvan de regiments-chef er drie als leden aanstelt. De drie andere worden plaatsvervangers van degenen, die gedurende het jaar dat zij de ambtsverrigtingen moeten waarnemen, ziek worden of om andere redenen de zittingen niet kunnen bijwonen. Deze gecommiteerden leggen eenen eed af. De commissie komt eenmaal in de week bijeen, protocolliseert de testamenten, neemt de klaag- en verzoekschriften aan, onderzoekt en oordeelt over ontstane twisten en oneenigheden, en tracht die in der minne te beslechten. Hiertoe wordt aan de partijen 48 uren bedenktijd gegeven, en zoodra deze tijd zonder gunstigen uitslag verstreken is, neemt de zaak den gewonen loop. De voorzitter heeft bij de beraadslaging eene dubbele stem; er wordt dadelijk eene beslissing genomen, zoodra al de regters eenstemmig over het pleit denken. In het tegengestelde geval, wordt de oordeelvelling aan de regiments-regtbank ter goedkeuring voorgelegd, waarop zich de partijen kunnen beroepen.

De regiments-regtbank heeft den chef tot voorzitter, en vier es-

kadrons-kommandanten, twee subalterne officieren en de regiments-geestelijke tot leden; ieder eskadrons-chef heeft bij zich eenen ge-committeerde van zijn eskadron als consulent; de auditeur is officier des keizers. De meerderheid van stemmen beslist, terwijl het militaire wetboek tot rigtsnoer der beraadslagingen en het vonnis vellen dient. De behandelde zaak wordt, zoodra er een vonnis geslagen is, kortelijk omschreven, in al de dorpen van het regiments-distrikt aangeplakt en voorgelezen. De partij die klaagt of appelleert, wordt, wanneer men zijne voorgevens onwaar bevindt, met eene geldboete ten voordeele van het onderlinge hulp-kapitaal gestraft. De voorzitter der eskadrons-regtbank doet eenmaal 's weeks rapport aan den regiments-chef, over de in de eerste instantie gevelde vonnissen. Op een vonnis van de regiments-regtbank, kan men zich bij den brigade-chef beroepen. Over gepleegde misdaden oordeelt een krijgsraad, dewijl de kolonisten, even zoo goed als de soldaten, aan de militaire wetten en militaire regtspleging onderworpen zijn.

Voor de uitvaardiging der bevelen, wordt een officier uit de sterkte van het regiment in weekdienst gekommandeerd. Een tweede officier bestuurt bij eenen regiments-raad van administratie, het archief van kaarten, plans, geschriften en bouw-ontwerpen.

Voor de aanvulling der regimenten, worden jaarlijks 2 tot $2\frac{1}{2}$ rekruten op de vijfhonderd zielen, bestemd. Is dit niet voldoende, dan moeten, even als bij de uitbrekende oorlogen, de niet gekoloniseerde gewesten van Klein-Rusland, de ontbrekende manschappen leveren.

Daar nu ieder gekoloniseerd soldaat de eerste 15 jaren als actief, — de 5 volgende in een reserve-eskadron dient, en de vijf laatste jaren met verlof in zijne haardsteden doorbrengt, zoo wil men daardoor eene beschikbare oorlogs-reserve daarstellen. Deze zou met de jaarlijksche rekruten-heffing, met der tijd 3000 man voor elk regiment opleveren, en alzoo de effectieve sterkte tot $2\frac{1}{2}$ maal overtreffen. Voor de 24 gekoloniseerde regimenten, zou alzoo de reserve ongeveer 72,000 man belooopen, welke echter niet alle, maar ten hoogste de $\frac{1}{2}$ of $\frac{1}{3}$ voor de velddienst zoude geschikt zijn, terwijl de overige voor de inwendige dienst konden gebruikt worden.

Al de veld-eskadrons van een regiment geven bij hunnen uitmarsch al hunne zieke en zwakke manschappen aan de reserve-eskadrons over, en ontvangen in ruiling bruikbare ruiters. Is het getal der laatsten niet voldoende, dan wordt het ontbrekende getal uit de cijnskolonisten genomen. — Zoodra een regiment op marsch gaat, wordt de soldij en verpleging geregeld op den voet der niet gekoloniseerde regimenten.

De eerstuitbrekende oorlog zal kunnen doen zien, of de berekeningen der regering ten aanzien van de onafgebrokene aanvulling der gekoloniseerde regimenten, juist zijn opgemaakt, en of de gewesten

van Klein-Rusland, die daartoe, in geval van nood, zouden moeten bijdragen, niet reeds door de gewone rekruten-heffing belet worden daarin te voorzien. De grootste en sprekendste voordeelen dezer inrigting moeten welligt gezocht worden in de mid-delen die zij aanbieden, om aanhoudend rekruten te kunnen oefenen, zoodat men gedurende eenen oorlog, al de kavallerie-depôts in de koloniën zou kunnen stationeren; dewijl zich daár officieren, onder-officieren, manschappen, rijbanen, stallingen en voeding bevinden.

Al de ruiters, welke wegens verzwakte gezondheid, of om andere gebreken, hunne 15 actieve dienstjaren niet kunnen volbrengen, worden tot hun 20ste dienstjaar bij de reserve ingedeeld. De zwaar gewondde of zeer gebrekkige, treden in de klasse der invaliden, waarvan 4 kategoriën bestaan, te weten: 1°. dienende, 2°. niet dienende-, 3°. meester- en 4°. eer-invaliden. De dienende invaliden voorzien in de dienst der koloniën, en zijn bij de hospitalen, opvoedingsgestichten, enz., aangesteld; — zij zijn in kompagniën ingedeeld, aan wier hoofd officieren staan, die evenmin voor de actieve dienst geschikt zijn. De politie-dienst, transporten van gevangenen, ordonnans-diensten bij de kanselarijen en bij de staven, behooren eveneens tot hunnen werkkring. De regiments-kommandant is ook hun chef, en deze beschikt over hun dienstgebruik. Zoodra nu de invalide zijne 25 dienstjaren voleind heeft, staat het hem vrij, in den schoot zijner familie terug te keeren, of zich bij niet dienende invaliden te laten inlijven. Deze laatste ontvangen wel is waar soldij, doch leven bij hunne verwanten en nemen deel aan hunne huiselijke verrigtingen. De meester-invaliden zijn de zoodanige soldaten, welke nog in staat zijn om een huishouden te kunnen besturen. Op eene plaatsing bij de eere-invaliden, geven alleen dappere daden, onbesproken gedrag en voor 't minst 30 dienstjaren, aanspraak. Jaarlijks benoemt de regiments-chef op eene plegtige wijze de eere-invaliden. Zij trekken de dubbele soldij der graden welke zij in activiteit bekleed hebben, dragen een zilveren kenteekeken op den linker arm, en staan, in groote parade, op den regter vleugel van het regiment, terwijl de overige invaliden op den linker vleugel worden geplaatst.

Elk gekoloniseerd soldaat mag huwen; doch door elkander genomen zijn er echter niet meer dan 4 tot 500 gehuwden bij elk regiment. De soldaat trouwt de dochter van eenen kolonist, of die van een ander soldaat. Zijne vrouw en kinderen blijven bij hare familie; de vrouw heeft aanspraak op een ration brood voor zich, en een half ration voor ieder harer kinderen, onder de negen jaren. Zoodra de kinderen ouder worden, kan zij voor ieder een geheel ration aanvragen. Van dit regt wordt echter zeer zelden gebruik gemaakt. De vrouwen en kinderen blijven bij hunne familie terug als het regiment op marsch gaat;

zij staan in dat geval onder het bijzonder opzigt der administratie-officieren, die ze *ex officio* moeten beschermen. De weduwen der kolonisten en soldaten verblijven, tot zolang zij geen tweede huwelijk aangaan, in het huis des overledenen, en zijn verplicht den nieuwen huisbezitter, in zijne huishouding bij te staan, die daarvoor gehouden is haar te verplegen.

De vader- en moederlooze weesjongens, worden bij kolonisten daartoe door den eskadrons-kommandant gekozen, besteed. Behalve de kleeding en rations levensmiddelen, welke door de schatkist worden verstrekt, ontvangt de pleegvader één roebel kontant en een geschenk van tien roebels, zoodra de knaap zija zevende jaar bereikt heeft. Voor de soldaten-meisjes wordt niets betaald; maar de weesmeisjes worden behoorlijk bedeed, dewijl deze aan pleegvaders, die in goeden roep staan, worden toevertrouwd, welke daarvoor levensmiddelen en dezelfde vergoeding in geld, even als bij de jongens plaats heeft, ontvangen. In plaats van kleeding, kunnen de pleegvaders jaarlijks drie roebels vorderen, tot dat het meisje haar twaalfde jaar bereikt heeft.

De dochters der kolonisten en soldaten kunnen een huwelijk naar hare keuze aangaan; wanneer echter de bruidegom niet tot de kolonie behoort, dan moet hij vóór den trouwdag eene som gelds, waarvan het bedrag door den raad van administratie bepaald wordt, aan de schatkist betalen, tot schadevergoeding voor de kosten der opvoeding.

In al de dorpen bestaan scholen. De Pope en de zangers geven het eerste onderwijs in lezen, schrijven, rekenen en godsdienst. De jonge lieden, die hun 18de jaar bereikt hebben, worden bij de reserve-eskadrons ingedeeld, en leeren exerceren en rijden, waarin zij zoo verre geoefend worden, dat zij in rij en gelid kunnen optreden. Na het eindigen van deze militaire opkweeking, gaan zij in het vaderlijke huis, tot dat zij door het lot geroepen worden, om bij een veld-eskadron te worden ingelijfd. — Dewijl nu alle benodigdheden in de kolonie zelve moeten worden vervaardigd, zoo worden de jonge lieden, die niet voor de krijgsmacht geschikt zijn, in een der steden van het gewest gezonden, om het een of ander handwerk te leeren.

De opvoeding der kantonnist en (soldaten-knapen) wordt veel verder uitgestrekt. Degene die eenen goeden aanleg hebben, en hunnen tijd goed besteden, worden, zoodra zij 20 jaren oud zijn, als onder-officier in de regimenten geplaatst, of bij de verschillende inrigtingen voor het onderwijs, als schrijvers, enz., aangesteld; anderen worden tot assistenten van de chirurgijns, tot muzikanten, trompetters, enz., gevormd. Zij die geen geschiktheid voor de krijgsmacht hebben, worden bij de regiments-werklieden ingelijfd, en keeren naar hunne dorpen terug, alwaar zij kleeding en brood ontvangen, en door eigen handen-arbeid, in hunne verdere behoeften moeten voorzien. Het

verdient ook opgemerkt te worden, dat al de knapen, zonder uitzondering, een voor de krijgsmacht nuttig handwerk leeren, aan welk onderwijs drie dagen 's weeks, met afwisseling van het overige onderrigt, besteed worden. De staat levert alle ruwe materialen, die door de jonge lieden bewerkt worden. De prijzen der bewerkte stukken worden besteed tot geschenken voor de vlijtigste arbeiders, en tot verfraaijing der schoolgebouwen.

Het eskadron kantonnist en van elk gekoloniseerd regiment, is ongeveer 150 tot 200 knapen sterk, die in drie klassen verdeeld zijn; namelijk: 1ste klasse, knapen onder de 7 jaren; 2de klasse, knapen tusschen de 7 en 12 jaren; 3de klasse, knapen tusschen de 12 en 18 jaren. Bij deze klasse zijn 1 officier en eenige onder-officieren als onderwijzers aangesteld. De jonge lieden der beide eerste klassen wonen bij hunne ouders of betrekkingen, doch die der 3de klasse zijn in de stafbuurt, in een daartoe ingerigt lokaal vereenigd. Die der 2de klasse dragen reeds de montering, moeten de dorpschool bezoeken, leeren daarenboven manden vlechten, kisten en kasten maken, boeken inbinden, enz. Zij zijn verder hunne ouders behulpzaam in de huisselijke werkzaamheden en bij den akkerbouw.

Het onderwijs voor de 3de klasse bestaat in: veld- en garnizoensdienst, zedeleer, Russische taal, de rekenkunde, de eerste beginselen der meetkunst, teekenen en zingen. De leermethode is die van LANCASTER. De kweekelingen ontvangen dagelijks onderrigt in het rijden, en bezoeken de eskadrons-school. Zij dragen spencers, mutsen, pantalons met het regiments uitmonsteringslaken, mantel-kapotten en laarzen. Bij de exercitiën zijn ze met houten sabels en lanssen gewapend; zij hebben ook kanonnen uit hout gedraaid, dewijl aan allen de bediening van het geschut moet geleerd worden. De kweekelingen zijn doorgaans zeer oplettend, antwoorden vlug en zonder dralen op de vragen uit hunnen leercursus, en kennen het exercitie-reglement grondig. De regering bezoldigt het personeel voor het onderwijs en het opzigt. Ieder knaap ontvangt een ration brood en 10 kopecken soldij, waarmede de overige kost en het bewasschen moet bestreden worden. Het ontbijt bestaat uit eene haversoep met brood; het middag-eten uit soep met vleesch en nog eene spijs; 's avonds wordt er slechts één schotel opgedragen.

De 3de klasse der eskadrons-kantonnist en van al de gekoloniseerde regimenten, welke bij Wosnesensk vereenigd waren, tellden slechts 74 à 80 knapen bij ieder dezer eskadrons; de zwakste waren vermoedelijk te huis gelaten.

Het regiment heeft, in gewone tijden, jaarlijks ongeveer 100 rekruten noodig, om de afgaande te vervangen; nu zijn de kantonnist en bij voorkeur bestemd, tot aanvulling der open gevallen plaatsen; doch hun getal is niet toereikende. Om die redenen heeft men tot nu toe toevlugt moeten nemen tot de sol-

daten-kinderen van de niet gekoloniseerde regimenten, welke in andere gestichten van het rijk worden opgevoed, en welker aantal, in den geheelen omvang van het rijk, ongeveer 70,000 zou bedragen. Er moeten namelijk elk jaar 50 kantonnisten, die hun 20ste jaar bereikt hebben, en even zoovele afgerigte zonen van kolonisten, van denzelfden ouderdom, in de veld-eskadrons ingelijfd worden. Wanneer nu ook deze tot de dienst bestemde ouderdoms-klasse van de eskadrons-kantonnisten, ten hoogste 12 tot 15 rekruten oplevert, dan kan men echter dit kleine getal als eene belangrijke aanwinst voor het regiment beschouwen, dewijl men toch deze aanvullings-manschappen, niet met rekruten gelijk kan stellen. Van de eerste jeugd af, tot de krijgsdienst opgevoed, komen zij met eenen uitmuntenden soldatengeest bij het regiment, en leveren al dadelijk de grondstoffen tot het voortdurend bestaan van een voortreffelijk kader. De gekoloniseerde regimenten staan alzoo ook in dit opzigt, zeer in het voordeel boven de niet gekoloniseerde regimenten.

De meisjes bezoeken de school, zoodra zij haar 7de jaar bereikt hebben. De braafste onder-officiers-vrouwen zijn bestemd om in de leer- en werk-uren over haar het opzigt te houden. Het onderwijs beperkt zich tot lezen, schrijven, godsdienst en vrouwelijken arbeid.

Het geneeskundig bestuur en de geneeskundige behandeling der zieken is zeer goed ingerigt, en de hospitalen, zieken- en reconvalescenten-zalen zijn van al het noodige voorzien. De oogziekten, waarschijnlijk veroorzaakt door hitte, stof en de al te sterk sluitende montering-kragen, als ook anderdaagsche koortsën, zijn de heerschende ziekten in de koloniën.

Ieder heeft — zoo als wij reeds gezegd hebben — een wachtoeren, waarop zoowel gedurende den dag, als gedurende den nacht een schildwacht geplaatst en belast is, om bij het uitbreken van brand, alarm te maken. Bij den toren is gewoonlijk eene kleine kapel, met de beelden der heiligen van het eskadron; vervolgens de stations-wacht, eene schuur voor berging der blusmiddelen, en een stal voor 10 paarden, die altijd opgetuigd staan, om voor de brandspuiten te spannen. Tien kolonisten en tien soldaten betrekken dagelijks de brandwacht. De grootste waakzaamheid heeft in dat opzigt plaats, zoodat bij het luiden der brandklok, uit alle omliggende buurten, duizenden te zamenvloeijen om hulp te verleen. De bestaande blusmiddelen zijn talrijk en doelmatig.

Volgens het algemeene plan der daarstelling van militaire koloniën, werd ook de inrigting eener stoeterij, voor elk gekoloniseerd regiment voorgeschreven. De bepalingen daaromtrent zijn de volgende:

Iedere stoeterij zal bij hare oprigting ontvangen: 27 vader- en 343 moeder-paarden. Onder de eerste moeten er 4 zijn van

edel ras. Men begroot het aantal te trekken veulens op 200 jaarlijks — waarvan er waarschijnlijk 10 jaarlijks, (voor hun 4de jaar) verloren gaan. Op het einde van het 4de jaar, zullen er alzoo vermoedelijk 160 remonte-paarden beschikbaar zijn, met nog een getal van 540 stuks van één- tot driejarige veulens. Deze zullen met de moeder- en vader-paarden, op het einde van het 4de jaar, een totaal van ongeveer 1072 stuks voor iedere stoeterij opleveren. In de eerste jaren levert de regering aan iedere stoeterij 3 hengsten en 33 merriën; doch in het vervolg zullen deze uit de stoeterij zelve worden getrokken. De hengsten en merriën die niet meer bruikbaar zijn, worden verkocht.

De hengstveulens worden met de 7 maanden van de merrie-veulens gescheiden, doch worden eerst met den driejarigen ouderdom gesneden. De 10 edelste hengstveulens worden tot dek-hengsten opgekweekt. Na vier jaren wordt de klassificatie der jonge paarden gedaan, in bijzijn van al de staf-officiëren van het regiment. Zij worden in drie klassen verdeeld, te weten: 1°. dienst-, 2°. stoeterij- en 3°. handelpaarden. De voor de remonte aangewezen paarden, worden bij de depôts, 6 maanden lang, in de stallen met hooi en haver verpleegd en handelbaar gemaakt. In het daarop volgend voorjaar, wanneer zij de vijf jaren bereikt hebben, worden zij bij de veld-eskadrons ingedeeld, om bereden te worden. Indien het regiment te velde is, dan worden zij in de stoeterij toegereden. De tot de paardenteelt bestemde hengsten en merriën, worden op hun vierde jaar eveneens met droog voeder verpleegd.

Al de vader- en moeder-paarden, worden, met uitzondering van vier edele hengsten, die altijd op stal blijven, gedurende eenigen tijd op de weide gedreven. De eigenlijke stalvoedertijd duurt bij de overige 23 hengsten zeven, en voor de merriën slechts zes maanden in het jaar; zelfs gedurende dien tijd, gaan zij nog van tijd tot tijd in de weide, daar de ondervinding geleerd heeft, dat zij beter in de vrije lucht voortkomen. Gedurende den weide-tijd, blijven de paarden, — bij aanhoudend stormachtig en slecht weder uitgezonderd — dag en nacht op het land.

De hengst kan 15 tot 20 merriën dekken. De 4 edele hengsten worden het geheele jaar door met haver en hooi verpleegd. De merriën krijgen, op stal zijnde, alleen hooi (ongeveer 15 Ned. fl).

Iedere stoeterij wordt in drie afdeelingen verdeeld, waarvan iedere afdeeling, naar de bepalingen, zoude bestaan uit 9 dek-hengsten en 115 merriën, waarover 1 onder-officier en 15 soldaten het opzigt hebben. Deze drie afdeelingen zijn niet altijd vereenigd, maar worden naar gelang van de weide- en stal-localiteiten, in het regiments-district verdeeld. Daar echter, waar de geheele stoeterij bijeen kan zijn, beslaan de daarbij behoorende gebouwen eene vrij groote uitgestrektheid, en worden, indien de gelegenheid zich aanbiedt, tegen de afhelling van hoogten, en

in de nabijheid van stroomend water gebouwd. De gebouwen eener stoeterij bestaan uit: 1°. Een warmen stal, met afgeschotene vakken voor hengst-veulens; 2°. twee schuren voor de merrie-veulens; 3°. een stal voor eenjarige veulens; 4°. een stal voor de twee- en driejarige veulens, waarbij echter de hengsten van de merriën worden afgescheiden; 5°. een stal voor de remonte-paarden; 6°. een woonhuis voor den opzigt hebbenden officier en voor de manschappen, waarin de smeding en apotheek geplaatst is; 7°. een stal voor de stoeterij-paarden; 8°. fourage-magazijnen.

In het jaar 1837 waren er alleen bij de 2de kurassier-, en bij de Bugsche en Ukrainische lancier-divisie, dergelijke stoeterijen aangelegd. Ieder derzelve bezat toenmaals ongeveer 15 tot 20 vader- en 150 tot 160 moeder-paarden; te zamen met de veulens, 4 tot 500 stuks. De edelste hengsten zijn van vol- en half Engelsch bloed; de moeder-merriën zijn meest van Russisch ras. De opbrengst bedroeg tot dien tijd toe, omtrent 100 remonte-paarden; doch dit zijn ook meest alle zeer schoone paarden. Later hebben deze stoeterijen eene grootere uitbreiding verkregen. Voor de opkweeking en geneeskundige behandeling, zijn zeer gepaste maatregelen getroffen.

Iedere dorps-gemeente heeft een reserve-korenmagazijn en eene spaarkas, die onderling wordt aangevuld voor de slechte jaren, en tot het voorzien van het noodige aan de hulpbehoevende. Deze voorzorgmaatregelen worden met nauwgezetheid bestuurd. Ook wordt er met ijver gezorgd voor de boomkweekerij, ten einde ook voor het vervolg in de houtbehoefte te kunnen voorzien. Dat er gebrek aan stroomend water is, valt dadelijk in het oog, bij het zien van de menigte windmolens in ieder dorp. Bron- en welwater is genoegzaam voorhanden. Het hoornvee komt zeer goed vooruit, en vermenigvuldigt dagelijks in eene opklimmende reeks; ook het koren groeit er voordeelig.

In het jaar 1826 telde men in de militaire koloniën van het gewest Cherson, 96,692 stuks hoornvee, en 110,000 schapen; — in 1837 telde men daarentegen 220,000 stuks hoornvee en 204,505 stuks schapen. In het eerstgemelde jaar zaaide men 98,252 Tschetwert koren; in 1837 legde men 218,322 Tschetwert koren in den grond.

Wanneer men nu het hierboven door ons medegedeelde, betreffende de militaire koloniën in Rusland, nogmaals overziet, om de voordeelen, die door de regering van deze inrigtingen getrokken worden, te zamen te vatten, dan zal men vinden dat zij in het navolgende bestaan:

1°. Aanvulling der krijgsmagt uit de koloniën; 2°. hulpbronnen voor het onderhoud der troepen; 3°. gemakkelijke dislocatie in vreedstijd, zonder de bewoners door inkwartiering te drukken; 4°. de mogelijkheid om de noodige krijgsmagt tot eene effectieve sterkte te houden; 5°. zedelijke opkweeking der soldaten, door eene doelmatige opvoeding, huisselijk en familie-leven, goede verdeling van werkzaamheden en ontbeering van de gelegenheden om uit te spatten; 6°. Bekwaamaking tot vele, voor de dienst nuttige, handwerken; 7°. volkomene strijdvaardigheid der troepen, door eenen, van de eerste jeugd af opgekweekten soldatengeest, en de gewoonte van onderworpenheid, orde en krijgstucht; 8°. verbeterde en verzekerde welvaart der individuen, door vrije beschikkingen over den opbrengst van vlijt en nijverheid; 9°. waar-

borg tegen de armoede der familiën, bij afwezenheid van het hoofd des huisgezins. Verzorgde opvoeding der kinderen; 10°. toeneming der bevolking, door geneeskundige zorg; 11°. aanmoediging van den landbouw en ontginning van woeste gronden. Toeneming van civilisatie en nationale rijkdom.

De laatste reis des keizers in het zuidelijk gedeelte van zijn rijk, heeft hem overtuigd van het groote voordeel dezer militaire volkplantingen. Dien ten gevolge heeft de keizer soortgelijke inrigtingen zeer geschikt gevonden tot grondvesting zijner heerschappij in de landstreken, gelegen tusschen de Zwarte en Kaspische zeeën. Den 10^{den} October 1837, werd door den keizer, te Tiflis, het hem voorgelegde plan tot daarstelling van nieuwe militaire koloniën, en tevens het reglement daarvoor, geteekend. De Petersburger courant heeft daaromtrent het navolgende medegedeeld, dat wij tot aanvulling van het bovenstaande, opnemen:

Het doel der aanlegging van militaire koloniën bij den Kaukasus, is het daarstellen van volkplantingen van uitgediende militairen, tot aangroeiing der Russische bevolking, in die gebergte-landen, ten einde de grenzen en de wegen-verbindingen tegen vijandelijke invallen te vrijwaren, landbouw, handel en nijverheid in die streken aan te moedigen, en zodoende, door wederzijdsche behoeften en voordeelen, den grondslag te leggen tot meer vreedelievende gezindheden bij de nog vijandelijke volkstammen. De militaire volkplantingen aan den Kaukasus, zullen niet als de andere koloniën, in zoogenaamde districten verdeeld worden, maar voor a'snog bestaan uit enkele afgezonderde volkplantingen, bij de vaste stafkwartieren der troepen van het Kaukasische leger. De navolgende punten zijn daarvoor uitgekozen:

1°. In de linie van den Kaukasus.

a. Op den linker oever van den Sunsha, van de vesting Grosnaja, tot aan de vereeniging van den Sunsha met den Terek; en verder van de vereeniging dezer rivier, naar het zuidoosten in de Kumykische bezittingen tot aan het Katschalykowsche gebergte.

b. In de kleine en groote Kabarde, aan den Grusinischen militairen weg en aan de Kubanische en Kislowodsche linie.

Na de grondvesting der militaire volkplantingen aan deze linie, kan de militaire kolonisatie in de nabijheid der Kubanische versterkingen, en aan gene zijde van den Kuban, na de onderwerping van de bewoners aan die zijde, worden ondernomen.

2°. Aan gene zijde der Kaukasische linie:

a. In het Osharsche gewest en in de Alasanske vlakte.

b. Aan den oostelijken oever van de Zwarte zee, van de Turksche grenzen aan het fort Gagny, alwaar het Kaukasische gebergte aan de zee stoot.

c. In Imeritiën.

De kroonlanden in die streken zullen derhalve aan het militaire bestuur ter beschikking worden overgegeven, om verdeeld te worden onder 2900 huisgezinnen, die gekozen zullen worden, uit de getrouwde militairen van het Kaukasische leger, die 15 jaren bij de regimenten en bataillons gediend hebben. Deze koloniën zullen alzoo uit infanterie en kavallerie bestaan.

Der infanterie. Tot in het jaar 1814, werden de rekruten in de elementaire taktiek geoefend volgens het stelsel dat **FREDERIK II** bij zijn leger had ingevoerd. Met het jaar 1815, begon men de Fransche exercitie-reglementen, welke bij de Poolsche troepen in gebruik waren, tot grondslag van de reglementen-taktiek aan te nemen. Ten opzichte van de kolonne-formatie en het gebruik der tirailleurs, ontleende men eenige bijzonderheden en evolutiën uit de Engelsche en Oostenrijksche reglementen.

Er zijn vier soorten van passen in gebruik. De 1e gewone of langzame pas, is van 60 à 70 in de minuut; de 2e de gezwinde pas, van 100 tot 110 in de minuut; 3e. de versnelde pas, van 140 tot 160 in de minuut, en eindelijk, 4e. de looppas, die, hoewel aan de tirailleurs voorgeschreven, echter ook door de linie-troepen, in geopende en geslotene kolonne wordt gebezigd. De 3de soort van passen wordt zelden aangewend, en dan nog alleen, wanneer er ontwikkelingen moeten plaats hebben in spoed vereischende omstandigheden, en deze niet lang behoeven te worden aangehouden.

De gebruikelijke handgrepen wijken weinig af van die, welke bij ons en in het Fransche leger in gebruik zijn. Bij het inbrengen der lading, wordt de laadstok niet omgezwaaid. De vuren zijn even als bij de Franschen; het eerste gelid knielt niet, als alleen bij eenige formatiën tegen de kavallerie. Het tweegeledeeren- of rottenvuur, vangt eveneens bij den regter vleugel van iedere sectie aan; — de manschappen uit het 3de gelid, welke de geweren voor die uit het 2de gelid laden, treden echter een pas terug. De andere in gebruik zijnde vuren, zijn de bataillons-, halve bataillons- en het geledeeren-vuur. Er wordt van onder naar boven aangelegd, even als bij de jagers in gebruik is.

De indeeling van de bataillons, hebben wij reeds vroeger opgegeven, doch wij kunnen hier nog bijvoegen, dat bij de gewone manoeuvres en parades, de pelotons bij de garde op 30 à 34 en bij de linie op 24 à 28 rotten, gelijkmatig worden ingedeeld.

Behalve de bataillons-kommandant, heeft ieder bataillon nog een majoor en eenen adjudant, welke beide graden overeenstemmen met die van eenen adjudant-majoor en onder-adjudant bij het Fransche leger. Bij de vuren kommandeert de eerste, als zulks noodig geacht wordt, het 2de halve bataillon. De kapiteins kommanderen de onevene, de eerste luitenants de evene pelotons; de tweede luitenanten en vaandrigs zijn in het opsluitend gelid, en kommanderen in de voorkomende gevallen de tirailleur-pelotons.

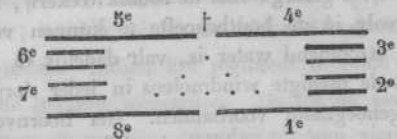
Het vaandel wordt gedragen door eenen sergeant, die tusschen het vierde en vijfde peloton, in het eerste gelid geplaatst wordt; links en regts van hem staat een onder-officier; drie andere onder-officiëren staan achter hem in het 3de gelid. Aan twee rotten van den linker vleugel des vierden, en twee rotten van den regter vleugel des vijfden pelotons, wordt de bijzondere bewaking van het vaandel toevertrouwd.

De deploijementen, de front- en directie-veranderingen zijn uit het Fransche reglement ontleend, evenwel worden de frontveranderingen ook rotswijze uitgevoerd. De directie-veranderingen met ontwikkelde bataillons, vroeger in gebruik, zijn geheel afgeschaft. De vorming in kolonnen, geschiedt op verschillende wijze. Bij

de geslotene kolonne, rukt het sluitend gelid digter op, en de onderlinge afstand der pelotons, is niet grooter dan de dubbele afstand van het eene gelid tot het andere.

De kolonne-vorm, welke men in den laatsten oorlog tegen de Turken invoerde, kan hier met een enkel woord vermeld worden. Het doel dezer nieuwigheid was, om zich tegen onvoorziene aanvallen der kavallerie te verzekeren, en gelijktijdig het drievoudige voordeel te hebben, in eene kolonne te manoeuvreren, snel een carré te vormen, en den bataillons-staf te kunnen opnemen. Het gronddenkbeeld was eene navolging van de massacarré der Oostenrijkers; maar daar de Oostenrijksche bataillons uit zes en de Russische slechts uit vier kompagniën zamengesteld zijn, zoo heeft deze taktische vorm eenige juist niet voordeelige wijzigingen moeten ondergaan. Dezelve wordt op de volgende wijze zamengesteld:

De kolonne wordt op het 4de en 5de peloton geformeerd; de 2de en 3de pelotons splitsen zich in halve pelotons, en plaatsen zich in geslotene kolonnen, achter het eerste halve 4de peloton; het 6de en 7de peloton plaatsen zich op gelijke wijze achter het tweede halve 5de peloton. Het 1ste en 8ste peloton rukken in den staart der kolonne en sluiten haar. Het vaandel blijft in het midden van het 4de en 5de peloton; de staf en de muzikanten komen in de binnenruimte. De kolonne heeft alsdan den navolgenden vorm:

Zij biedt het voordeel aan van eene snelle formatie en ontwikkeling, en dat zij, bij eenen dreigenden kavallerie-aanval, tot de formatie van het carré, niet meer tijd noodig heeft, dan een man behoeft, om regts of links-om, of regts-om-keert te maken; bewegingen welke het 1ste en 8ste peloton en de drie uiterste vleugelrotten der op de flanken staande pelotons moeten uitvoeren. Bij deze formatie treedt het vaandel in de binnenruimte. De nadeelen van dezen vorm vallen dadelijk in het oog, daar het hoofd en de staart der kolonne eene grootere uitbreiding en geringer weerstandsvermogen bezit, dan de andere zijden.

Bij het half bataillon, of met eene kompagnie, formeert men gelijkerwijze eene dusdanige kolonne op het centrum; alsdan bevinden zich op de flanken halve sectiën van 4 tot 7 rotten. Met het regiment wordt de breedte der kolonne, ten opzichte van hare flanken, buiten evenredigheid uitgebreid, terwijl daarbij de bewegingen zeer moeilijk worden.

De gebruikelijke carrés zijn diegene, welke uit de dubbele aanvalsekolonnen geformeerd worden. Deze schijnen de Engelsche carrés (solides squares) nagevolgd te zijn, waarbij de flanken dubbel zoo diep zijn, dan de hoofd- en staartzijde. Daar nu bij de Russen de flanken eene diepte van 6 man, het hoofd en de staart eene diepte van drie man hebben, zoo doet zich hier het nadeel voor, dat de meest blootgestelde gedeelten het zwakste zijn. Bij de Engelschen zijn de flanken 8 man, en het hoofd en de staart 4 man diep.

(Het vervolg van dit rubriek en slot hierna.)

M I D D E L

OM HET

T I M M E R - E N C O N S T R U C T I E - H O U T

T E G E N B E D E R F T E B E W A R E N .

Om het hout tegen bederf te bewaren, bedient men zich sedert eenen geruimen tijd, zoowel in ons vaderland als in Engeland, van hetzelfde middel, dat, reeds vroeger als bederfwerend, tot conservatie van voorwerpen uit het dierenrijk bekend was.

Een' geruimen tijd reeds was het bekend, dat men de voortbrengsels uit het dierenrijk tegen bederf konde behoeden, en er het ongedierte van konde afhouden, door hen te bestrijken met eene oplossing van sublimaat. Het denkbeeld echter, om het gebruik van het bederfwerend middel op voortbrengsels uit het plantenrijk, en wel hoofdzakelijk op hout toe te passen, kwam, nu tien jaren geleden, in het hoofd op van onzen verdienstelijken landgenoot, den scheikundige van *Catz Smalenburg*, te Leyden.

Bij gelegenheid eener kleine reis, welke ik in 1857 in Engeland deed, werd ik met het bederfwerend middel, door den heer *Kyan* uitgevonden, bekend; terwijl ik mij bij dezelfde gelegenheid overtuigde, dat men het er vrij algemeen voor hield, dat men de voortbrengsels uit het plantenrijk, zoo als hout, touwwerk, linnen, katoenen stoffen, enz., tegen het bederf konde behoeden, door ze in eene oplossing van sublimaat te dompelen, en er eenigen tijd in te laten liggen.

Eene kleine, door mij opgestelde verhandeling over dit onderwerp, mitsgaders een vertoog van den heer van *Catz Smalenburg*, verschenen in het 4^e Stukje van het 4^e Deel van het Tijdschrift ter bevordering van Nijverheid, (1857).

Deze zaak had reeds te voren de aandacht onzer regering opgewekt, en de proeven, welke men bij het departement der marine (van December 1855 tot Mei 1858) genomen heeft, hebben tevens medegewerkt, om de gunstige opinie omtrent deze zoo belangrijke zaak te versterken. Ik zal geenszins beweren, dat het aanwenden van dit middel niets te verlangen overlaat, en ik wil ook gaarne bekennen, dat een behoedmiddel, hetwelk, in plaats van zich tot den buitenkant te bepalen, tot in het hart van het hout doordrong, — vooral in gevallen wanneer het hout aan afslijting onderworpen is — verre te verkiezen zoude zijn. Intusschen vermeen ik met eenige zekerheid te mogen beweren, dat het door mij bedoelde behoedmiddel, aan te wenden volgens de voorschriften van den heer van *Catz Smalenburg*, zich in het bijzonder aanbeveelt door

de gemakkelijheid en de geringe kosten; terwijl het in vele omstandigheden, als geheel voldoende te beschouwen is.

Bij de menigvuldige bewijzen van de deugdzaamheid van het behoedmiddel, behoef ik niet stil te staan, — verwijzende hieromtrent op het bovenbedoelde stukje van het Tijdschrift ter bevordering der Nijverheid.

Bij militaire gebouwen en wel in het bijzonder bij de vloeren van buskruid-magazijnen, tot het conserveren van palissaden, barrière-posten, bij het beddinghout en het houtwerk, behoorende tot het materieel der artillerie en der genie, zoude dit behoedmiddel, met weinig kosten en met geringe moeite, kunnen aangewend worden. De banden der buskruidvaten, welke zoo zeer aan bederf onderhevig zijn, zoude men daarvoor eveneens duurzamer kunnen maken.

Bij alle houtwaren, bij welke zich een beginsel van worm ontdekt, stuit men onmiddellijk den voortgang van dat kwaad, door hetzelfde — vooral op die plaatsen alwaar men de wormgaatjes ontdekt, — met deze sublimaat-oplossing in te wrijven. Evenzoo kan men bij hout, dat reeds door champignons aangetast is, de verdere vernieling voorkomen door de champignons ér zuiver af te krabben en het hout alsdan met het behoedmiddel te bestrijken.

Tot deszelfs zamenstelling neemt men: twee looden tweede zout-stof-kwik (sublimaat corrosief) en even zooveel sal amoniac, op één Nederlandsch pond regenwater. In eengedeelte van dat water, dat men een weinig warm gemaakt heeft, roert men het sublimaat, terwijl men in een ander gedeelte de sal amoniac oplost. Deze twee oplossingen worden nu bijeen gegoten, en nadat men de planken of het houtwerk, dat men er mede bestrijken wil, en dat vooral droog moet zijn, zorgvuldig van alle vuil en stof gezuiverd heeft, wordt het met deze oplossing bestreken. Daartoe bedient men zich van eenen platten borstel of stijven verkwast, goed toeziende dat geen gedeelte der oppervlakte worde overgeslagen, en dáár, waar men gaten in het hout geboord of gemaakt heeft, de oplossing in deze holtten of gaten gebragt wordt. De voorwerpen moeten niet alleen bestreken, maar ook ingewreven worden. Vervolgens laat men het hout in eene overdekte plaats droogen en herhaalt deze bewerking nog tweemaal.

Zoodra het hout droog is, wordt het met een doek of dwijl afgeveegd, ten einde het sublimaat, dat niet in het hout is gedrongen, en dus op de oppervlakte is blijven zitten, weg te nemen.

Bij de inwrijving met deze oplossing, vereenigt zich het kwikzout met het plantaardige eiwitstof van het hout, en door deze scheikundige verbinding ontstaat eene stof, welke dat gedeelte van het hout bewaart, tegen den, tot verrotting aanleiding gevenden invloed van de vochtigheid. Het sterke ver-

gif van het sublimaat, heeft tevens aldaar het levensbeginsel van het geheel gedood, zoodat het nog aan den vernielenden groei der champignons, noch aan het verwoestende knagen der wormen is blootgesteld.

Bij de manier van den heer *Kyan*, wordt deze oplossing, echter zonder bijvoeging van *sal amoniac*, in ruime waterdige bakken gestort, waarin de voorwerpen gedurende eenige dagen gedompeld liggen. Deze wijze van het behoedmiddel aan te wenden, eischt een omslagtig toestel en is veel kostbaarder, ten eerste omdat men zeer groote bakken, en ten tweede eene veel grootere hoeveelheid der oplossing noodig heeft.

Zowel bij het bestrijken, als bij eene langduriger dompeling van het hout in de oplossing, bepaalt zich de indringing van het sublimaat, en de daardoor ontstane verbinding tusschen dit zout en het plantaartige eiwitstof, tot eene geringe diepte onder de oppervlakte. Ik heb voorbeelden voor mij liggen van stukken hout, waarvan men er sommige gedurende eenige dagen in het mengsel van *Kyan* had gelegd en andere met het mengsel van *Catz Smalenburg* bestreken, en bij de aanwending van réagentia's op de doorsnede dezer stukken, kon ik niet bespeuren, dat daarbij de indringing dieper dan $1\frac{1}{2}$ à 2 strepen gegaan is. Naar mijn gevoelen belet het chemisch verband, in hetwelk het metaal-zout treedt, met de plantaardige stof van den buitenkant van het hout, het dieper indringen van het met sublimaat vermengde water der oplossing; zoodat het mij onverschillig voorkomt, of men het hout langer of korter in het mengsel laat, of dat men de oppervlakte van het hout, zorgvuldig met deze oplossing inwrijft.

In beide gevallen is het noodzakelijk, dat men het hout de vereischte gedaante geeft, vóór dat men de kwik-oplossing daarop aanbrengt; indien men genoodzaakt is, naderhand door schaaft, bëitel of zaag, een gedeelte der oppervlakte te moeten wegnemen, dan zorg men dat het ontbloote gedeelte weder dadelijk met de oplossing bestreken wordt.

Wil men b. v. een vloer van een buskruid-magazijn voor verrotting en champignons beveiligen, en heeft men de balken of ribben, zooals ook de planken met deze oplossing ingewreven — wel acht gevende om dit tevens te doen aan de einden der balken, welke in de muren moeten ingelaten worden — dan zorg men ook, dat de houten pennen, met welke men de planken moet vast maken, vooraf eenigen tijd in eenen pot of emmer, met deze oplossing doorweekt worden.

Het mengsel of de oplossing is niet kostbaar; dewijl men voor het Ned. pond sublimaat thans ongeveer f 7,00 en voor het Ned. pond *sal amoniac* f 0,90 betaalt. Deze waarde van f 7,90 is toereikende voor 50 Ned. ponden of kannen water; zoodat 52 Ned. ponden van deze oplossing, met welke men 60 vier-

kante ellen houten oppervlakte, zooals vereischt wordt, drie-maal, kan bestrijken, nog geen f 8,00 kost, zijnde per vierkante el oppervlakte, ruim 15 centen.

's Gravenhage, De Kolonel der Artillerie,
den 8. April 1859. W. A. BAKE.

Wij zijn den hooggeachten schrijver van dit opstel, zeer erkentelijk voor zijne welwillende mededeeling, welke zal kunnen strekken, om het nemen van verdere proeven met het bedoelde behoedmiddel, te bevorderen. Menigvuldige proeven en de tyd, zullen kunnen beslissen, in hoe verre dit middel bederfwerende is bij zware stukken hout, namelijk bij de zoodanige, waarbij men zich niet kan overtuigen, of de oorzaken van het bederf niet reeds in het hart van het hout ontkiemd zijn. Wij vermeenen, dat men in Engeland nog zeer twijfelt aan de onfeilbaarheid van de *Kyansche* uitvinding, vooral bij de verwerking van zwaar constructie-hout. De ondervinding heeft trouwens den Engelschen geleerd, om zich niet met overhaasting te laten medesleepen door de uitvindingsmanie hunner landgenooten, en door den ophef waarmede hunne uitvindingen worden aangekondigd. In dit opzigt bestaan er geene middelen van verleiding en misleiding, die niet door Engelsche uitvinders zijn beproefd; daarentegen is de reeks van teleurstellingen, door hunne te ligtgeloovige landgenooten en vreemdelingen ondervonden, zeer groot. De wijziging in de zamenstelling en aanwending van het behoedmiddel, door den heer *van Catz Smalenburg* en den heer kolonel der artillerie *Bake* aangeprezen, beveelt zich reeds gunstiger aan, door eene merkelijke vereenvoudiging; in hoeverre het onfeilbaarder zal werken op het zware constructie-hout, zal de tijd alleen kunnen beslissen; doch, om tot eenig resultaat te komen, zal men geene proeven moeten ontzien.

J. C. v. R.

GEMENGDE BERIGTEN.

Op den 27sten April l.l. sloot de hoogleeraar *J. Bosscha*, zijne lessen in de verschillende letterkundige vakken aan de Koninklijke Militaire Akademie te Breda, om op den 6den Mei daaraanvolgende, zijne eervolle roeping aan de Illustre School te Amsterdam te aanvaarden. In de laatste dagen van zijn verblijf te Breda, mogt de hooggeschatte man ontwaren, dat zijn vertrek van daár, niet alleen door het geheele onderwijzende korps, maar ook door zijne erkentelijke leerlingen zoude betreurd worden. De twee feestmaaltijden, de een door den heere luit.-kolonel 1ten kommandant der Akademie, *Seelig*, de andere door den heere Doctor *Jan-J. F. Wap*, ter zijner eere

gegeven, getuigden van de gevoelens van onderscheiding en hoogachting, die den Hoogleeraar werden toegedragen, door allen welke hem hadden leeren kennen.

In een latijnsch vers, had Breda's grijze dichter *Hoeufft* zeer juist gezegd, dat Amsterdam zich zou kunnen verheugen over het leed, dat Breda, door *Bosscha's* vertrek, berokkend wierd. Wij zouden hierbij kunnen voegen: dat Amsterdam echter eenig regt had, om de rijpe en geurige vruchten in te oogsten van het zaad, dat deszelfs schole, zóó mild en in zulk een vruchtbaar brcin geworpen had. Heeft nu die stad tot wieg en bakermat aan de ontkiemende talenten des jongelings gestrekt, zij schenkt thans aan de verdiensten des mans een groot bewijs van vertrouwen, — terwijl zij gelijktijdig den begaafden redenaar, het spreekgestoelte, den klassiken geleerde eene leergierige jeugd ter opkweeking en ontwikkeling, en den geest- en beeldrijken geschiedschrijver een veel ruimer veld aanbiedt, dan Breda konde opleveren, om roem, eer en onderscheiding in te oogsten. Hoe gegrond nu ook het leedwezen was, dat velen met ons gevoelden over het gemis van dien geleerde, zoo konden echter geene van hen de belangstelling in de voor hem zoo eervolle roeping en voor zijn gezin zoo heilspellende gebeurtenis, onderdrukken. *Bosscha's* karakter, zijne verdiensten, de humaniteit, die hem zoo zeer kenschetste, hadden die belangstelling opgewekt; zij was door de banden der vriendschap en leering aan zijn persoon gehecht; zij zal hem volgen in zijnen nieuwen, nuttigen en invloedrijken werkkring. Dit zijn onze gevoelens; — die des hoogleeraars zijn uitgedrukt, in het hartelijke, door geen ceremonieel verkoelde afscheid, dat hij van zijne leerlingen genomen heeft.

Aan het verlangen van velen voldoende, zullen wij trachten, den hoofd-inhoud dezer afscheidsgroet mede te deelen, in zoo verre wij die uit den mond des hoogleeraars hebben kunnen opteekenen.

Na het korps kadetten der K. M. A. geheel onverwacht om zich vereenigd te hebben, zeide hij:

Dat hij geen meer plegtige afscheidsrede had willen houden, omdat de toon der deftigheid zoo koud, en de taal van het hart zoo kort is; maar dat hij, na bij de inwijding der Akademie, in 1828, het woord te hebben mogen voeren, nadat zijne stem voor het laatst in hare leerzalen gesproken had, hij ook persoonlijk van hen afscheid had willen nemen. Vervolgens noemde hij zich gelukkig van een vak van onderwijs te hebben mogen besturen, van welks gewigt — en dit kon hij nu met minder schijn van partijdigheid zeggen — de ondervinding hem dagelijks meer overtuigd had; een vak van onderwijs, waardoor juist datgene ontwikkeld wordt, wat men altijd als de groote beweegkracht in den oorlog hoort roemen — het

moreel van den krijgsman. Dat hij zich in den loop van zijn onderwijs dikwerf overtuigd had: hoe, als hij hun toonde, 't zij *Alexander*, in de vlakte van Arbela, of bij den overtocht van de Hydasses, — 't zij *Hannibal* aan de Rhone en de Zama, — of *Marcellus* de muren van Syracuse beklimmende, — of als de kweekelingen met hem, in hunne verbeelding, de veldheerspluimen van *Maurits* in de duinen van Nieuwpoort zagen wapperen, — of als zij met *Jan Willem Friso* de verschansingen bij Malplaquet veroverden, — of met *Soult* de hoogten van Pratzen bestegen, — of den overwinnaar bij Aspern zagen, met zijn hoofd en zijn degen *Napoleon* de zege bij Wagram betwistende — hoe dan hunne gespannen aandacht, en hier en daar eene verhoogde kleur op het gelaat, de blijken waren, dat er iets in hun binnenste aan 't gloeijen was, zonder 't welk alle verkregene kundigheden den waren krijgsman niet kunnen vormen. Dit — zoo vervolgde de Hoogleeraar — zouden zij eerst later inzien, wanneer alles hen in een ander licht zou verschijnen, terwijl nu het lastige van de inspanning en de beperking hunner vrijheid het besef van het voorregt dat zij genoten, eenigzins onderdrukten; maar dat zij later alles beter zouden waarderen, waarbij dan het gevoel van erkentelijkheid zich zou voegen; een gevoel, dat de grootste veldheeren zich niet geschaamd hadden te uiten. Op *Alexander* zou hij hen niet wijzen, die verklaard had, dat hij aan zijn leermeester *Aristoteles* grootere verpligting had, dan aan zijn vader *Philippus*, die hem een koninkrijk had nagelaten. Een ander voorbeeld zou hij hen echter herinneren: Wanneer zij eenmaal de vestingwerken van Bergen-op-Zoom bezigtigden en bij de poterne kwamen, die de groote *Coehoorn* ter eere van zijnen leermeester *Fullenius* heeft genoemd, dan zou er welligt deze of gene onder hen zijn, die erkentelijkheid gevoelde voor de inrigting, aan welke hij al zijne militaire wetenschap zal verschuldigd zijn; dan zouden zij daarbij eene vergelijking kunnen maken van de bekrompene middelen, welke *Coehoorn* ter dienste stonden, die slechts eenen leermeester in de wiskunde had, met de groote verscheidenheid van onderwijs, 't welk hen mogt te beurt vallen, en de harmonische overeenstemming, waartoe dat onderwijs gebragt wordt ter voorbereiding voor hunne bestemming. — De hoogleeraar zeide al verder, dat hij, wat hem betrof, zich erkentelijk gevoelde aan de Akademie, omdat zij hem aanleiding had gegeven tot historisch navorschen op een bijzonder terrein, en tot het vlechten van eenen kleinen lauwerkrans voor de Nederlandsche landmagt. Daarom oordeelde hij, dat de verpligting op hem bleef rusten, om voor de eer der Akademie en harer grootsche bedoeling voort te werken, — ware het niet met den mond, — dan met de pen.

De hoogleeraar ging alsnu over, om de aandacht der kadetten te vestigen op den werkkring, die hem wachtte, en deze wen-

din vervolgende, zeide hij in substantie: dat er twee toestanden bestonden, waarin een land konde verkeeren, namelijk die van oorlog en die van vrede. — In beiden had het mannen noodig, die de menigte weten te leiden tot de groote doeleinden, welke op de slagvelden en in de raadzalen beslecht werden; mannen voor wie de Geschiedenis de oorlogstooneelen heeft uitgespreid, en de kabinetten der staatkunde geopend heeft. Zulke mannen moesten in ons land worden opgekweekt. Het nog versche graf van een gesneuvelden jongeling stond dáár, om aan te toonen, dat zij, die de kunsten des vredes beoefenen, ook moed hebben, om de kogels te gemoet te treden, wanneer het vaderland in gevaar is. Zij zouden aan hen moeten zien, dat een edelaardig officier iets meer is dan een bajonetvechter. — Zoo moeten onze Akademien de kweekhoven zijn van onze *Fagels* in het veld, en van onze *Fagels* in het kabinet. Dus — zeide de spreker — kon hij zich troosten, te kunnen blijven voortwerken tot datgene, wat bevorderlijk kan zijn ter handhaving van de eer, van de zelfstandigheid, van de waarachtige belangen van het vaderland; zich troosten, — want hoewel hij uit vrije keus ging, vertrok hij echter niet zonder smartgevoel. Hij had welwillendheid bij de kadets ondervonden en hij zou zich gelukkig rekenen, die bij zijne toekomstige toehoorders weder te vinden. Daarvoor bragt hij hun zijnen dank; — betuigde hun zijne bereidvaardigheid, om, waar het mogelijk was, door gelijke welwillendheid de hunne te vergelden; hun de verzekering gevende, dat het hem aangenaam zoude wezen, hun later nog eens de hand der vriendschap te zullen kunnen toereiken.

Deze kleine herinnering aan den man, die sedert de inwijding der Koninklijke Militaire Akademie, aan een groot aantal jonge lieden, de zucht tot navolging der grootsche voorbeelden, welke hij hun voorgehouden had, heeft ingeboezemd, zal velen aangenaam zijn. Wij zeggen velen, omdat onderscheidene zijner voormalige leerlingen, reeds, op het veld der eer, de grondstof in hun binnenste hebben voelen gloeijen, die zijne leerrijke, aangename en warme voordragt had doen ontkiemen. Daarmede kunnen wij deze geheel persoonlijke uitweiding verontschuldigen. Bij het sluiten van zijnen militairen leeraars-werkkring, — in vele opzigten voor den burgerlijken onderwijzer zoo moeilijk, dewijl hij jaren noodig heeft, om zich op dat vreemde terrein te huis te bevinden, — waren wij, als tolken van het leger, verplicht eenige weinige regelen te wijden aan de erkenning zijner bevoegden diensten. Wij hebben te gereeder aan die verplichting, en aan de inspraak van ons gevoel voldaan, dewijl onze overtuiging ons zegt, hoe moeilijk het eenen, aan dat onderwijs vreemden opvolger zal vallen, om in de voetstappen van *Boscha* te treden.

De jongste bevorderingen in het Pruissische leger, — waarbij het grondbeginsel, dat bij benoemingen in de hoogere rangen, voortaan geen acht meer op den regel van ancienniteit zou geslagen worden, is in het oog gehouden, — schijnen hier en daar eenig opzien te hebben gebaard. Dit grondbeginsel was echter reeds in November 1808 aan het Pruissische leger bekend gemaakt. Het was derhalve niet nieuw, doch Pruissens monarch had het slechts zeer spaarzaam toegepast. Wanneer men nu weet, dat de aanneming van dit promotie-stelsel geenszins het gevolg eener caprice was, maar wel degelijk steunde op de ondervinding, die men in den voor Pruissen zoo ongelukkigen veldtogt van 1806 had opgezameld, dan komt de hernieuwing van dit beginsel in den tegenwoordigen tijd geenszins zoo bevreemdend voor. Wij zouden eerder zeggen, dat het eenig licht verspreidt omtrent de denkwijze der Noordsche mogendheden over de min of meerdere stabiliteit van den vrede. Aan de staatkunde der Pruissische regering zal men toch geene scherpzinnige voorzigtigheid kunnen ontzeggen, en het in werking brengen van eenen maatregel, die natuurlijkerwijze niet zonder ontevredenheid te verwekken, kan doorgezet worden, moet derhalve op hoogst gewigtige gronden steunen. Oppervlakkig oordeelende, schijnt het, dat Pruissen niet noodig had, om, voor het tegenwoordige, zijn generaals- en hoofd-officieren-kader te verjeugdigen; zoodat die mogendheid in de nabij zijnde toekomst, geenszins de grondstoffen van rust en vrede schijnt te zien, die eenige optimisten beweren werkelijk aanwezig te zijn. Het komt ons derhalve meer dan zonderling voor, dat vele onzer correspondenten nog steeds blijven beweren, dat onze hooge regering zwanger gaat van het ontwerp, om voor den drang der wenschen van onze wetgevende staatsmagten te wijken, en reductien bij het leger in te voeren, die bijna aan eene geheele afdanking van onzen weerstand gelijk zou staan. Wij blijven ons gevoelen, in ons vorig nummer reeds geuit, staande houden; namelijk: dat wij geen geloof kunnen slaan aan geruchten, die zoo weinig in harmonie zijn met de dagelijks toenemende ongerustheid over de gevolgen van hetgeen thans in Frankrijk voorvalt, en die met de staatkundige crisis in Engeland is toegenomen. Wij voor ons hebben te veel vertrouwen in het doorzicht onzer Staten-Generaal, dan dat vooralsnog in ons kan opkomen, dat zij de hooge regering zouden noodzaken, zich zoo geheel van de middelen te ontdoen, welke de onafhankelijkheid van den Staat kunnen waarborgen. Immers het gedurig en aanhoudend verlangen naar reductien en bezuinigingen in het leger, sedert eene eeuw door dergelijke onzer staatsmagten geuit en tot in 1850 voortgezet, heeft, door de toegeeflijkheid van het uitvoerend bewind, zulke schrikbarende resultaten geleverd, dat men nu

toch vooronderstellen mag, dat de geschiedenis niet meer een gesloten boek is. De laatste bladzijden onzer vaderlandsche geschiedenis, waarop eene economische organisatie van het leger, en eene gelijktijdige afdanking der Zwitsersche regimenten, staan opgeteekend, bevatten ook de schets des afvals van het halve grondgebied, en de uit beide oorzaken gevolgde wapenroep des konings.

Die wapenroep heeft — het is waar — de verslachte veerkracht der natie op nieuw gestaald, hij heeft de verjeugdiging van echt oud-Nederlandsche deugden ten gevolge gehad; doch deze verkregene waarde, is ook met meer dan 156 millioenen schats betaald. Dit zijn dus de negative interessen van het bezuinigen van twee à drie millioenen guldens, welke op het aanhoudend verlangen van het wetgevend ligchaam, achtereenvolgens, bij de krijgsmagt waren bewerkstelligd. Wanneer men nu in plaats daarvan, van het jaar 1818 tot 1850, slechts $1\frac{1}{2}$ à 2 millioenen meer voor de uitgaven van het leger had toegestaan, dan had het hoofd van den Staat, met de noodige kracht, de verantwoordelijkheid van den aanhef van het tweede gedeelte des koninklijken eeds kunnen handhaven.

Men zal ons misschien tegenwerpen, dat als de nood daár is, diezelfde staatsmagten ook niet karig zijn in het toestaan van weêrstandsmiddelen. Dit is waar, — doch de voormalige Hoogmogenden waren in zulke gevallen evenmin karig: *videatur* het besluit van 1747, waarbij de bezoldiging van een leger van 192,000 man toegestaan werd, en . . . ; doch — men vergeve ons onze openhartige taal: die geïmproviseerde soldaten, die kostbare hulptroepen, verslinden, in de oogeblikken van gevaar, de economie van eene geheele eeuw, zonder te kunnen opwegen tegen een $\frac{2}{3}$ zwakker, maar goed georganiseerd en geoefend leger van betrekkelijk oude soldaten. Neen — wij gelooven aan geene reductie die aan eene afdanking zou gelijk staan, omdat het gezond verstand zegt, dat het onmogelijk, dat het onbestaanbaar is. Dat er in enkele gedeelten van ons krijgsbeheer bezuinigingen zullen ingevoerd worden, laat zich begrijpen, en deze zullen uitvoerbaar zijn, zoodra eene krachtige hand en een vaste wil het oude gebouw omverre rukken, om de goede bouwstoffen te benuttigen tot een kleiner maar steviger constructie, hetwelk in tijd van nood, en naar gelang der behoefte, kan uitgebreid worden. Het is te wenschen dat de inzichten en bedoelingen der hooge regering, ten deze eene welwillende en vaderlandslievende medewerking mogen vinden, zoowel bij de wetgeving, als bij de oude materialen (als wij ons zoo eens mogen uitdrukken) van ons tegenwoordig krijgsgedouw. Daartoe schenke de Voorzienigheid kracht aan de regering, en goeden wil aan al degenen, van wie eene opoffering van persoonlijke belangen zal moeten gevraagd worden.

Onze positie duldt niet, dat wij met meer klem van redenen, dat wij openhartiger de belangen onzer krijgsmagt, en alzoo regstreeks die van het land onzer geboorte bepleiten. De stand waarin wij vooralsnog geplaatst zijn, vordert voor alles, bescheidenheid; want als wij krijgsdeugden willen prediken, dan dienen wij toch zelve goede voorbeelden te geven. De stoffen, die men ons toezendt, moeten derhalve gezuiverd en in zekeren zin gezuiverd te worden, om ze smakelijk te maken en ingang te doen vinden. Wanneer onze berigtgevers dit in het oog willen houden, dan zullen zij weldra met ons gevoelen, dat er verschillende wegen zijn, waarop men een voorgesteld doel kan naderen; — die der *bescheidenheid*, der *overtuiging* en der *onderworpenheid* aan eenen hoogereren wil, levert de meeste waarborgen op, om gerust en veilig *voorwaarts* te kunnen gaan.

Toen het afsterven van den voorlaatsten gouverneur der gewichtige vesting Maastricht, den luitenant-generaal baron *B. J. C. Dibbetz*, ons bekend werd, zagen wij met gespannen aandacht uit naar het een of ander berigt, dat het dankbare Nederland 's mans bewezene diensten, door een blijvend aandenken, ook bij de volgende geslachten, zou levendig houden. Wij verlangden in dezen naar de voldoening onzer wenschen, omdat wij ons de hoop niet hebben kunnen ontzeggen, in het erkennen van verdiensten, in ons vaderland, eenigen vooruitgang te zien. Onze eeuw van staatkundig en persoonlijk egoïsme, heeft reeds te veel bewijzen geleverd, dat die koninklijke deugd der oude volken, met zoovele anderen, die de geschiedenis ons in zulke opwekkende tafereelen voorhoudt, door klein-geestige overwegingen van persoonlijke belangen, en door een geheel ander soort van hartstogten is onderdrukt geworden. De nieuwere volken schijnen de kracht van dien zedelijken hefboom te hebben vergeten, sedert het vermogen van de straf, alleen en uitsluitend op vulgaire misdaden rust, en de voormalige republikeinsche veerkracht onder het nepotismus der moderne constitutien verdwenen is. Wij willen hierdoor geenszins beweren, dat de belooningen hebben opgehouden te bestaan, maar wèl, dat zij door de zonderlinge rigtingen die zij somwijlen nemen, en, door het gemis van hare natuurlijke tegenhangers, ophouden haren magtigen invloed uit te oefenen. Wij behooren niet tot dat reeds talrijke leger van *optimisten*, dat zich dagelijks op onzen vaderlandschen bodem door nieuwe volgelingen versterkt. — De lessen in 1850 en volgende jaren ontvangen, waren immers even zoovele beweegredenen, om, voor 't minst, die rekrutering te doen ophouden. Wij rekenen ons derhalve onder diegene, die het stelsel huldigen, om nog meer voor de toekomst, dan voor het tegenwoordige te zorgen, en gelooven met dezen, dat de uitdeeling

van belooningen aan ware verdiensten, of aan bewezene groote diensten, zoowel in het tegenwoordige als voor de toekomst, de bewijzen harer nuttige strekking van zelve aantoon. Wij denken al verder met dezulken eenstemmig, die het er voor houden, dat de tijden welligt niet verre af zijn, waarin de veerkracht van enkele individuen op nieuw kan worden ingeroepen, en dat het dus hare nuttige en hoogstdoelmatige zijde kan hebben, om betoonde veerkracht, al is het ook bij de dooden, te eeran. Welligt ware het even doelmatig, om de aan den dag gelegde zwakte, wanneer daarvoor geene overwegende oorzaken hebben bestaan, in diezelfde mate te ontteeren, om te beletten, dat pligsbetrachting niet met pligtverzuim in evenwigt gehouden wordt. Het laatstbedoelde evenwigt toch, ondermijnt zoowel de hoofddeugden van het individu, als die van een geheel volk.

Uitwendig oordeelende over de eerste handelingen van den nu zaligen Opperbevelhebber van Maastricht, en over den invloed dien het behoud dier vesting, op de latere gebeurtenissen gehad heeft, vermeenden velen met ons, dat de zaak, die hij met zooveel geest- en wilskracht behartigde, een blijvend aandenken had verdiend. Het Koninklijk besluit waarbij aan een der bolwerken der genoemde sterkte zijnen naam geschonken wordt, terwijl gelijktijdig het verzoek des zoons, om het stof-felijk overschot zijns vaders in den schoot van dat bolwerk te mogen doen rusten, daarbij welwillend werd toegestaan, gaf derhalve veel genoegen. Wij zien hierin eerder eene belooning van de door ons bedoelde zaak, dan wel eene belooning van den persoon, en het is juist daarin, dat wij het tot navolging opwekkende en het grootsche van de Koninklijke erkenning der bewezene diensten meenen te bespeuren.

Wanneer wij wel onderrigt zijn, dan heeft de generaal-majoor C. G. J. Baron van Boecop, provinciale kommandant van Limburg, om persoonlijke redenen en zijne langdurige diensten, het pensioen verzocht. In de loopende en vooral voor de eerstkomende tijden, kan dit verzoek als eene daad van goed begrepen patriotismus gelden. Mogten vele hoogbejaarde en voor de werkdadige oorlogsdienst niet meer geschikte hoofd-officieren, uit hoofde der laatstbedoelde reden, het voorbeeld van den tweeden bevelhebber van Maastricht volgen, dan zouden zij zoowel de schatkist, als vele jongere hoofd- en andere officieren, eene dienst bewijzen, waarvoor wij gaarne eene krans willen vlechten.

Eenige Engelsche officieren der genie, hebben, onder leiding van den kolonel Paisley, zich reeds sedert eenige maanden bezig gehouden met het doen van proefnemingen over de ontstekings der mijnen, door middel van galvanische toestellen, voornamelijk om dit ontstekingsmiddel door het water te leiden. Na vele mislukte pogingen, hebben zij het echter thans tot eenen gewenschten uitslag gebracht. Bij een der laatste proeven was de afstand van de galvanische batterij tot aan het te ontsteken buskruid, ongeveer 500 voeten, terwijl de geleider gedeeltelijk onder den grond, gedeeltelijk onder water, de vonk telkens overbragt en het buskruid ontstak. De laatste proef had eene nog belangrijker uitkomst opgeleverd, namelijk het doen springen eener mijnkist, welke op den bodem van den Medway nedergelaten was, waardoor eene boot

welke boven de kist geankerd lag, verbrijzeld werd. De *Allgemeine Militär-Zeitung* van den 15den Mei, welke deze tijding mededeelt, laat daarop de bemerking volgen, dat deze resultaten zeer gewichtig zijn voor den verdedigings-oorlog.

Het strekt ons, als Nederlanders, tot geen geringe zelfsvoldoening, dat wij ten minste hierin den Engelschen vooruit zijn, daar de uitkomsten welke onze verdienstelijke landgenoot, de kapitein-ingenieur J. G. W. Merkes, bij zijne op eigene kosten genomene proeven, verkregen heeft, zoo voldoende zijn bevonden, dat deze ontstekingswijze als eene der onfeilbaarste kan beschouwd worden.

Eindelijk, na lange jaren het gevoelen te hebben angekleefd, dat de scherpschutters weinig of geen diensten in den oorlog konden bewijzen, zien wij thans dat wapen, bij het Fransche leger invoeren. Het bataillon scherpschutters, dat voorloopig te Vincennes was georganiseerd geworden, en dat tot proefneming zoude dienen, heeft onlangs zijne definitieve vaste zamenstelling verkregen. De generaal Hulot, met de leiding en inspectie van dit bataillon belast, heeft in zijn laatste rapport aan den koning, loffelijke melding gemaakt van deze troepen, en te kennen gegeven, dat het te wenschen ware, dat er meerdere bataillons van dit wapen bij het leger ingedeeld werden. Gelijktijdig doet hij in dat rapport den voorslag, om in het geval dat Z. M. tot het besluit mogt komen, om de zamenstelling van meerdere bataillons scherpschutters te gelasten, er alsdan bij de vorming van het kader, bijzonder geteld werd, op het kiezen van officieren uit al de regimenten, en wel aan hen de voorkeur gegeven werd, welke de jacht beoefenden.

De staf van dit bataillon bestaat uit 6 officieren, 1 adjudant-onder-officier, 1 sergeant-hoornnist en 1 korporaal-hoornnist. De compagnie uit 1 kapitein, 1 eerste luitenant, 1 tweede luitenant, 1 sergeant-majoor, 5 sergeanten, 1 fourier, 10 korporaa's, 110 scherpschutters, 4 hoornnisten. Overigens verschillende werklieden, zoodat het geheel bedraagt:

Staf	6	Officieren.	5	Ond.-offic. en sold.
Pelotons buiten het gelid.			35	" " "
6 Compagnien.	18	"	786	" " "

Te zamen . . . . . 24 Officieren. 824 " " "

Bij ieder dezer compagnien zijn 1 sergeant, 2 korporaa's en 22 man met groote bussen gewapend, welke 5loods kogels schieten.

Het ware te wenschen, dat bij eene eventuele organisatie van ons leger, de aandacht der hooge regering insgelijks op eene dergelijke tezamenstelling van scherpschutters-korpsen getrokken werd; te meer daar Z. K. H. de Veldmaarschalk, met het scherpschutters-wapen zeer ingenomen schijnt. De grootsche plannen van defensie van den vaderlandschen bodem, in den laatsten tijd, door Zijne Koninklijke Hoogheid ontworpen, en gedeeltelijk uitgevoerd, staan overigens naauw in verband met het bovenbedoelde denkbeeld.

J. C. VAN RIJNEVELD.

B I J L A G E XI,

Behoorende bij den Militairen Spectator, 7de Deel, n°. 11.

(Maand Mei, 1839.)

LAATSTE BENOEMINGEN, OVERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

BENOEMD:

Tot apoth. van de 3de kl. in het vaste kader der armee: de tijd. apoth. van de 3de kl. W. M. J. Breijl, van het garn. te Zutphen. Tot tijd. apoth. van de 3de kl. bij de militaire zieken-inrigtingen op het fort Frederik Hendrik: de milicien P. C. de Winter, van de 17de afd. inf., gedetacheerd bij de garn.-apoth. te Middelburg. Tot kap. plaats-maj. van de 2de kl. te Groningen: de 1ste luit. plaats-maj. van de 3de kl. te Groningen, L. Dijkers. Bij de 18de afd. inf.: tot 1sten luit., de 1ste luit. op non-activiteit A. S. de Vree. Tot adj. van den gen.-maj. Bagelaar, opperbev. der vesting Bergen-op-Zoom, de kap. P. Pistorius, van de 18de afd. inf.

VERPLAATSINGEN.

Bij de 14de afd. inf., bij het 2de bat.: de 2de luit. W. F. Leyssius, van het 1ste bat. T. W. J. E. F. Leicher, van het res.-bat., beide van de afd. Bij de 7de afd. inf.: de kap. K. J. Buusz, van de 8ste afd. inf.; bij het res.-bat.: de 2de luit. J. C. W. van Woerden, van het depôt. Bij het depôt: de 2de luit. J. de Vries, van het res.-bat. Bij de 14de afd. inf.: bij het 1ste bat., de 1ste luit. K. G. W. H. Reimer, van het res.-bat.; bij het res.-bat.: de 1ste luit. L. Camp, van het 1ste bat. Bij het vaste korps der genie en sappeurs in Oost-Indië: de kap.-ing. H. A. L. Bosquet, van den staf der genie hier te lande, tijdelijk gedetacheerd naar Indië. Bij de afd. kur. n°. 1: bij het depôt, de 1ste luit. J. Ruijsch, van de K. M. Rijschool. Bij de veld-eskadrons: de 2de luit. G. H. J. Michelhoff, van als voren. Bij de afd. kur. n°. 3: bij het depôt, de 1ste luit. S. J. R. van de Poll, van als voren. Bij de veld-eskad.: de 2de luit. R. A. Jackson, van als voren. Bij de afd. kur. n°. 9: bij het depôt, de 2de luit. G. A. Hamming, van als voren; bij de veld-eskad., de 2de luit. E. E. A. de Bijlandt. Bij het reg. ligte drag. n°. 4: bij de veld-eskad.,

de 1ste luit. J. A. G. van Ittersum, van als voren; bij het dep.: de 2de luit. L. A. van Ittersum, van als voren. Bij het reg. ligte drag. n°. 5: bij de veld-eskad.: de 1ste luit. J. A. de Vos van Steenwijk, van als voren; bij het depôt: de 1ste luit. A. H. Stratenus, van als voren. Bij het reg. hus. n°. 6: bij het depôt, de 1ste luit. J. F. Thirion, van als voren. Bij het reg. lans. n°. 10: bij de veld-eskad., de 1ste luit. L. E. van Bijlandt, van als voren; bij het depôt: de 1ste luit. G. K. C. Wildeman, van als voren. Bij de K. M. rijschool gedetacheerd: de 2de luit. K. T. van Lijnden, van de afd. kur. n°. 1, de 2de luit. à la suite G. E. G. C. Dommer van Poldersveldt, van idem, de 2de luits. à la suite J. F. A. van Panhuys en V. J. van Gorkum, beide van de afd. kur. n°. 3; de 2de luits. H. A. Tobias en W. L. B. van Panhuys, beide van de afd. kur. n°. 9; de 2de luit. H. Camp en de 2de luit.-cornet H. A. L. van Vessem, beide van het reg. ligte drag. n°. 4; de 2de luit. Quarles van Ufford en de 2de luit.-pikieur F. C. Brees, beide van het reg. ligte drag. n°. 5; de 2de luits. à la suite H. L. Leclercq en F. L. Gevers Deynoot, beide van het reg. hus. n°. 6; de 2de luit.-pikieur A. van Veldhoven en de 2de luit. A. O. H. Gansneb, genaamd Tengnagell, beide van het reg. lans.

EERVOL ONTSLAGEN.

De tijd. offic. van gez. van de 2de kl. W. G. van den Bergh, van het alg. dep. der landm. n°. 33; de apoth. van de 3de kl. J. C. Filedt Kok, behoorende tot het vaste kader van het Pharmaceutisch personeel, thans dienende op het fort Frederik Hendrik; de 2de luit. H. W. E. de Bock, van de 9de afd. inf.

TITULAIRE RANGEN VERLEEND.

Dien van luit.-kol.: aan de gep. majs J. J. Thompson en B. H. van Hopbergen. Dien van kap.: aan den gep. 1sten luit.-kwart. P. Olivier, administrateur van kleeding en wapening bij de 8ste afd. inf.

OVERLEDEN.

De 1ste luit. A. D. Petter, van de 12de afd. inf. De 2de luit. kwartierm. J. Gautier, van de afd. grenadiers.

